

SLOVENSKI NAROD

Izdaja vsak dan popoldne, izvenredne ponedelje in praznika. — Inzerati do 80 peti vrst & Din 2, do 100 vrst & Din 2,50, od 100 do 300 vrst & Din 3, večji inzerati peti vrsta Din 4. — Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod celja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za tuzemstvo Din 25.— Rokopisni se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica 6. et. 6.
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Stronmayerjeva 3b — NOVO MESTO, Ljubljanska c., telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Stronmayerjeva ulica 1, telefon št. 66; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESSENICE: Ob kolodvoru 161
Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.361

Peter Živković v Sloveniji:

Temelji, cilji in naloge JNS

Včerajšnja banovinska konferenca JNS v Ljubljani se je pretvorila v veličastno manifestacijo borecev in delavcev za jugoslovensko misel v Sloveniji — Nezlomljiva borbenost jamči za končno zmago

Ljubljana, 7. junija. r. V soboto zvečer se je pripeljal v Ljubljano predsednik JNS g. Peter Živković. Z njim so prispeli tudi podpredsednik stranke senator in namestnik kraljevega namestnika Jovo Banjanin, senatorji dr. Peter Zec, dr. Grga Anđelinović, Milutin Dragović in Daka Popović ter narodna poslanca dr. Mirko Došen in Josip Cvetič. Na kolodvoru so jih pozdravili predstavniki JNS iz dravske banovine in velika množica nacionalnega občinstva. Skupina ljudi, ki so prišli od znanja, na prav neoklešen način demonstrirala, vendar pa svojega čaja ni dosegla. Nacionalistična mladina je z veliko državno trobnico v sprevedu krenila s kolodvoru v mesto in manifestirala za kralja, Jugoslavijo in narodno edinstvo. Zvečer je bil v Kazini pozdravni večer, ki je potoke v velikem navdušenju.

Včerajšnja banovinska konferenca pa je dala še bolj jasno sliko o razpoloženju jugoslovenskih nacionalistov v dravski banovini in je bila najzgovornejši dokaz, da jugoslovenska misel ne samo živi, marveč zajema vedno širše sloje. Voditelji JNS so bili že od svojega prihoda deležni nepopisnih ovacij, ki so trajale več minut in ki so se ponavljale ves čas tri ure trajajočega zborovanja. Žal nam ni dano, da bi mogli obširno objaviti zanimiva izjava g. govornikov, ki so vsa izvenela v trdno vero v skorajšnjo in dokončno zmago jugoslovenske misli. O temeljih, ciljih in nalogah stranke je govoril predsednik g. Peter Živković, ki je uvodoma med silnimi ovacijami, ki se kar niso hotelje početi, izrazil svoje veselje in zaščeto, da more kot predsednik stranke pozdraviti delegate iz vse Slovenije, zlasti pa ga ve-

seli, ko vidi, da je v nacionalnem taboru tako odlično zastopana tudi mladina. Nato je med drugim izjavil:

Politični program naše stranke je vsem vam znan, saj je bil izražen že pri otvoritvi narodnega predstavništva dne 19. januarja 1932. Toda danes, ko se na vseh straneh pojavlja težnja za razbijanjem nacionalnih sil, je treba vnovič naglasiti potrebo, da se zberejo vsi pozitivni elementi Jugoslavije na osnovi jasne in odločne, edine odredilne ideologije Jugoslovenstva.

Notranje reforme Jugoslavije se morajo in se edino morejo izvesti v znaku neomajne vere v jugoslovensko idejo, to se pravi: na temelju enakosti, bratstva in popolne ravnopravnosti vseh Hrvatov, Slovencev in Srbov, katerih nacionalni obstoj in bodočnost sta zavarovana in zajamčena samo v čvrstem okviru Jugoslavije.

Stati v službi naroda boriti se za njegov in domovine napredek ne more biti monopol nobene stranke, nobene skupine in nobenega poudarka, pa naj je na vladi ali ne. Vdano služiti najvišjim interesom naroda in države ni samo pravica vsakega državljanca, marveč tudi njegova prva dolžnost. Pri izvrševanju te svete dolžnosti morajo tekmovali i posamezniki i skupine, brez ozira na socialni položaj poudarka, brez ozira na versko in plemensko pripadnost.

Delo JNS bo z vso odgovornostjo in vsem požrtvovanjem posvečeno ostvaritvi njenih velikih jugoslovenskih nacionalnih ciljev. Prizadevala si bo, da bo vedno prva v izvrševanju vseh dolžnosti in svete pravice v službi dragi nam domovini Jugosla-

viji, v službi narodu in našemu mlademu kralju. Ne bo se strahil pred ničemer, da doseže te svoje velike in patriotske cilje.

Vsa naša akcija mora postavljati državo in narod nad vse drobne posebne interese poudincev in skupin, v trdni veri, da bomo ravno s tem najbolje služili interesom najširših narodnih slojev. V nasprotju z ono prazno politično aktivnostjo, ki postaja čisto sama sebi cilj in se izgublja v osebnih napadih, spletkah in v površnosti, poudarja JNS svoje osnovno načelo, da se mora vsa politična aktivnost vedno staviti v službo jasno določenih nalog na gospodarskem, socialnem in kulturnem polju, ker je le tako mogoče doseči zboljšanje blagostanja vseh slojev jugoslovenskega naroda.

Jugoslovenska nacionalna stranka je politična organizacija ljudi, ki verujejo, da se ideji narodne in državne svobode in skupnosti najbolje služi, ako se ta ideja nasloni na srečo in blagostanje širokih ljudskih slojev. Ne samo edinstvo zaradi edinstva, ne samo svoboda zaradi svobode, marveč oboje v službi najvišjih idealov nacije: da bo naš jugoslovenski človek srečen, in zadovoljen v svoji domovini in narodni skupnosti. Ta cilj nas bo vodil tudi pri vseh notranjih reformah in v njem je jamstvo, da ne morejo biti zapostavljene pravice in težnje nikogar.

Ker je v naši notranji politiki glavni cilj notranja konsolidacija, bodo tudi naše težnje usmerjene k splošnemu pomirjenju med dobrosamernimi ljudmi, ki se dobe v vseh političnih skupinah in strujah in ki so brez dvoma v ogromni večini i med Hrvati i med Slovenci i med Srbi.

Jugoslovenstvo niti kot nacionalna, niti kot državna misel ne izključuje naših slovenskih, hrvatskih ali srbskih čustev. V spoštovanju plemenskega imena, pslave in jezika, v spoštovanju plemenskih tradicij, ki predstavljajo za nas vse skupno svetinjo, slavo in narodni ponos, postaja jugoslovenstvo resnično obeležje enega, nedeljivega naroda, ki živi v svoji svobodni nacionalni državi.

Samo tako pojmovana ideja jugoslovenstva, ki pri spoštovanju plemenskih svetinj kot splošna narodna misel zbira vse naš narod pod zastavo z devizo »En narod in ena država«, nas bo zvezala z močnimi vezmi medsebojnega zaupanja in bratske ljubezni ter bo zbrala k sodelovanju vse pozitivne narodne moči za dobro našega mladega kralja, vsega naroda in naše mile kraljevine Jugoslavije.

Usodni razvoj dogodkov v svetu in pri nas narekuje vsem državljanom potrebo, da opuste opasno ravnodušnost, ki se ne briga za to, kdo vodi državo. Enako kakor ste 1908. leta ob priliki krvavih dogodkov pri proslavi sv. Cirila in Metoda disciplinirali svoja srca in svoje duše ter se zbrali na skupno borbo za obrambo svoje narodne svobode, časti in imena, se morate tudi danes vsi brez razlike na prejšnje razdvojenosti zbrati k skupnemu delu, složenemu in solidarnemu, okrog programa in zastave Jugoslovanske nacionalne stranke, da bomo ohranili, popolnoma uredili in očistili našo draga skupno domovino kraljevino Jugoslavijo.

S temi mislimi in željami vas iskreno pozdravljam, živelii!

Politični obzorik

„Jugoslovanski kulturni klub“

Zagrebske »Jugoslovanske Novine« javljajo, da je bil v Beogradu osnovan »Jugoslovanski kulturni klub« in pozdravlja to ustanovitve pisoc: »Vsi jugoslovanski nacionalisti radostno in s pohvalo pozdravljajo akcijo Jugoslovanskega kulturnega kluba. Že zdavnaj bi bilo treba, da bi se bili omenili taki klubi po vsej državi. Kulturne zveze med Beogradom, Zagrebom in Ljubljano so naravnost klavne. Mi nimamo še društva jugoslovanskih književnikov, nimamo reprezentativne jugoslov. umetniško-literarne revije za vso državo. Imamo vseučiliške profesorje, ki sestavljajo razne politične spomenice, kombinirajo ustave in se mešajo v razna dnevna politična razčunavanja, mesto da bi kulturno v jugoslovanskem duhu formirali nove generacije.« — »Jugoslovanske Novine« pozivajo vse somišljenike po naših kulturnih centrih, naj posnemajo Beograd in pridno snujejo v svojih kraljih Jugoslovanske kulturne klube.

Vera mladine JRZ u Stojadinovića

Mladinska organizacija JRZ v Beogradu izdaja svoje glasilo, ki mu je dala pomolno naslov »Slovenski Jug«. V svoji zadnji številki objavlja »Slovenski Jug« uvodnik, v katerem hvali in proslavlja ministrskega predsednika dr. Stojadinovića in pravi: »Naša nova vera je dr. Milan Stojadinović največji, najiskrenejši in najneosebnejši prijatelj mladine. Njemu bomo vse verjeli! Za njim bomo hodili! Njegovo ime nam bo vedno na ustnicah, ko se bomo borili za raznihi mračnjaki in nazadnjaki, ki bi radi mladino zapeljali v mrak svojih sebičnih in samozivih ciljev.« —

Smrt sokolskega škofa

V visoki starosti 86 let je v svojem rodnem kraju na Lopudu pri Dubrovniku izdihnil svoj plemenito dušo škof kotorski Frano Uccellini-Tiče, ki je bil splošno znan pod imenom sokolski škof. In to ime si je tudi zaslužil, saj je bil vse svoje dolgo življenje iskren prijatelj in pokrovitelj sokolstva, v katerem je bil organizator, ki edina na more narod telesno in duševno tako okrepi in ojači, da lahko uspešno kljubuje vsem življenjskim težavam in nadlogam. Škof Frano, ki je cenil Sokola kot najidealnejšo nacionalno organizacijo, je ostal svojem prepričanju zvest do svoje smrti. Nikdar ni kolebal, neomajno je vsikdar stal ob strani Sokola kot zagovornik in zaščitnik in naj so gotovi krogi še tako pritiskali, da tudi on izreče svoj anatem nad sokolstvom. Uccellini se ni udal, ni hotel podpisati znane protisokolske škofjske poslanice. Tudi potem ne, ko so mu grozili z odstavitvijo. Raje se je umaknil in odšel v svoj rodni Lopud, kakor da bi se tneveril svojem prepričanju o velikem in blagovotnem poslanstvu sokolske misli med našim narodom. V četrtek so izročili na Lopudu pepel škofa Frana materi zemlji. Veličasten je bil njegov pogreb, saj se je vse, kar v južni Dalmaciji čuti nacionalno zgrnilo na mali otok, da izkaže poslednjo čast sokolskemu škofu in navdušenemu Jugoslovenu. In mož, ki je svoj prevod Dan-tejeve »Božanske komedije« pred 30 leti posvetil slogi in ljubavi Hrvatov in Srbov, enorodnih in istojezičnih bratov, in si s tem nakopal jezo cesarja Franca Jožefa, mož, ki je neomajno kakor hrast ostal veren svojem nacionalnemu prepričanju, si je to tudi zaslužil! Ob njegovi grobnici je bilo izrečenih mnogo lepih govorov, ali najlepši je bil vsekakor govor dubrovniškega podžupana Iva Hadžija, ki je zaključil svoja izvajanja z besedami: »Naj se tvoja dobra duša, dragi škof Frano, ozre na nas in se prepriča, da nisi umrl osamljen, kakor so hoteli razglasiati oni, ki nimajo srca, ki govorijo o krščanski ljubezni, katere pa sami ne priznavajo in je ne izvajajo, oni, ki imajo kamenito srce za vsakogar, ki želi biti pionir bratske ljubezni, ki oznanja versko zmošnjost in ki se neustrašno ravna po geslu »brat je mio, kolje vere bio«. Počujaj mirno, ker nisi osamljen. Za teboj ostajajo brezštevilne falange onih, ki so voljni hoditi po tvojih stopinjah!« Slava spominu sokolskega škofa!

Pred ustanovitvijo socialistične stranke

V Novinarskem domu v Zagrebu so imeli 4. t. m. sestanek zasniki bivše jugoslovanske socialno-demokratske stranke. Na sestanku so predvsem razpravljali o obnovitvi stranke. Glavno besedo na zborovanju sta imela bivša strankina prvak dr. Živko Topalović iz Beograda in Josip Petelin iz Maribora. Kakor čujemo, je bilo na sestanku sklenjeno, da se ukrene vse, da se čim prej omogoči ustanovitev jugoslovanske socialno-demokratske stranke. Izbran je bil poseben odbor, ki ima nalogo, da pripravi teren za ustanovitev.

Curli, 7. junija. Beograd 10, Paris 10.525, London 21.6225, New York 488.25, Bruselj 73.775 Milan 23.05, Amsterdam 240.95, Berlin 176.60, Dunaj 81 — 81.76, Praha 16.28, Varšava 38.95, Bukarešta 325.

Odgevor Italije in Nemčije

Rim in Berlin zavzemata enako stališče glede preureditve pomorske kontrole v Španiji

London, 7. junija. AA. Havas, Angleški politični krogi izjavljajo, da je prišel italijanski odgovor na angleške predloge glede preureditve pomorske kontrole v Španiji. Odgovor je čisto enak nemškemu. Rimska vlada sprejema predlog, da naj se uvedejo čim številnejše varnostne zone v čim več španskih lukah. Italija tudi ne odbija načela o posvetovanju med veleislami, če bi se ponovil kak incident. Vendar pa ta skupna akcija ne bi smela izključevati lastne zakonite obrambe v primeru napada. Na drugi strani se izve, da bo angleška vlada poslala v Berlin novo pojasnilo. Angleški krogi poudarjajo, da se pravica do samostojne obrambe nikomur ne more vzeti, vendar pa samostojna obramba ne dopušča represalij. Vsaka napadena ladja lahko odbila napad, vendar pa si ne sme vzeti pravice do represalij, ne da bi za to vprašala še druge, ki izvajajo kontrolo. Angleški krogi so optimistični in prepričani, da bo kmalu prišlo do sporazuma.

London, 7. junija. AA. Jutranjki pišejo zelo obširno o odgovoru italijanske in nemške vlade. Listi pišejo, da sta Nemčija in Italija v glavnem sprejeli angleške predloge s tem pridržkom, da lahko vsaka država sama odbije napad na italijansko ali kako drugo ladjo. Šele po tem koraku bi se nemški in italijanski poveljniki obrnili do svojih tovarišev iz drugih brodivov, da bi se dogovorili o skupnih merah.

Listi tudi pišejo, da francoske krogi žele, da naj se ukine razdelitev španskih vod v 4 zone. »Francoski tudi žele, da bi vseh 27 držav podpisanic sporazuma o nemvnanju podpisale v kontroli na morju. Na vsaki vojni ladji, ki izjavja kontrolo, bi bil tudi en nevtralni opazovalec.

»Times« piše, da sta Italija in Nemčija v glavnem ugodno sprejeli angleške predloge. O tem, kako si Italija in Nemčija razlagata samoobrambo, se bo angleška vlada še poučila v Rimu in Berlinu, ker meni, da si s pravico samoobrambe Nemčija in Italija ne mislita pridržati pravice do samostojnih sankcij. Angleška vlada želi, da se pravica samoobrambe čisto točno raz-

tolmači. Angleška vlada ne bi mogla nikdar pristati na sankcije, kakor si jih je dovolila Nemčija po napadu na »Deutschland«. Angleško vlado je o francoskem stališču poučil francoski veleposlanik Corbin. List meni, da se bodo nekatere države zelo uprle francoskemu predlogu, da naj se na posamezne ladje vkrcajo nevtralni opazovalci, vendar pa hoče Francija trdnostno vztrajati pri svojem predlogu. Ob koncu pravi članek, da želi Anglija, da se Italija in Nemčija čimprej vrneva v odbor za nevnešavanje in skleneta sporazum o vrnitvi protovoljcev iz Španije.

Poročila z bojišč

Madrid, 7. junija. AA. Vojno ministertvo je objavilo uradno poročilo, ki pravi med drugim:

Na baskovski fronti je sovražnik skušal ponovno napasti vrh Lemone. Napad so vladni oddelki z lahko odbili. Sovražna letala so metala bombe na vasi za bojiščem. Stevilo mrtvih je veliko. Na bojišču pri Santandru so vladni oddelki napredovali in zavzeli važno postojanko Ubino. Sovražnik se je umaknil v neredu.

Sevilja, 7. junija. AA. Havas: Queipo de Llano je izjavil, da je sovražnik pustil mnogo plena pri Ubino. Na baskovski fronti je vrh Lemone trdno v rokah nacionalistov. Ves gorski venec je v naših rokah, da bi se vladni oddelki hudo napadali na treh grebenih.

Novi transporti beguncev

La Rochelle, 7. jun. AA. Havas: Francoski prekomorski parnik »Habana« je prišel včeraj iz Bilbao v to luko. Pripeljal je 4202 baskovska begunca med temi 2387 otrok.

Nove čete iz Maroka

London, 7. junija. AA. Dnb: »Times« poroča, da so nacionalistične ladje prepelale iz španskega Maroka v teh dneh v Španijo 14.000 vojakov. Od teh je 12.500 samih mladih mohamedanskih novincev.

di. Veemogočni blagoslovila naše delo in našim sovražnikom se ne bo posrečilo, da bi nas razdvojili. Hitler je nato kritiziral demokracije, kjer se vrste socialni neredi. Za boljše vrste je rekel, da so to revni roparji. Omenil je, da je mnogo Avstrijcev na zborovanju in jim je rekel, da bo naš skupni jezik ustvaril nacionalno zedinjenje.

Sandler v Kovnu

Kovno, 7. junija. AA. DNB. Švedski zunanji minister Sandler je sredi prišel semkaj iz Memela.

Moscicki v Bukarešti

Poljski tisk o poljsko-rumunskem zavezništvu

Varšava, 7. junija. AA. Pat: Predsednik republike Moscicki je včeraj ob 12.30 s posebnim vlakom odpotoval v Bukarešto, da uradno obišče rumunsko prestolico. V njegovem spremstvu je zunanji minister Beck. Povsod, koder je vozil vlak, so bile postaje v zastavah in je prebivalstvo navdušeno pozdravljalo državnega poglavarja.

Poljski tisk objavlja obširne članke o tem potovanju in piše o prijateljstvu med Polj-

ske in Rumunijo. »Gazeta Polska« piše, da pošilja Poljska brateki pozdrav zavezniški državi, Rumunski vojski, ki šteje danes 200.000 mož in ki pomeni sijo prve vrste, ščiti naše interese v tem delu Evropa. »Poljska Zbrojnica« piše, da je polovanje predsednika republike v Bukarešti temeljni korak, ki veže blok od Baltičkega do Črnega morja. V tem bloku igra Poljska in Rumunija zgodovinsko vlogo.

Tri smrtne žrtve

Po končani rekrutaciji v Slovenski Bistrici so se fantje vračali domov. V neki gostilni v Gornji Bistrici je prišlo med njimi do prepira in spopada, v katerem je obelzati zaboden z nožem naravnost v srce k vojakom potrjeni delavci Ivan Juhart. Bil je na mestu mrtve. Pri pretepu je zabodil 20 ubodilcev z nožem tudi 23letni Ivan Fišinger, ki je osumljen, da je zabodil Juharta. Največ ubodilcev ima na desni strani prsi in odrezano mu je tudi levo uho. Zdravi se v mariborski bolnišnici.

Zrtve splašenih konj pa je postal 40letni delavec Simon Čulič z Reke pri Hočah. Splašili so se mu konji in je padel tako nesrečno, da je obelzati nezvesten. Prepeljaljo ga v mariborsko bolnišnico, kjer pa je kmalu po prevozu izdihnil.

Spor pri univerzitetni knjižnici

Ljubljana, 7. junija. Danes je na univerzitetni knjižnici delo za nekaj ur počivalo. Med delavstvom in podjetjem je prišlo do resnega spora, ki bi se nedvomno zaostril do stavke, če bi ne bila v veljavi znana uredba o minimalnih mezdah in sklepanju kolektivnih pogodb.

Po novi kolektivni pogodbi lahko delavstvo na vsaki stavbi izglasuje z dvetretjinsko večino uvedbo angleške sobote. Tudi na stavbi univerzitetne knjižnice se je delavstvo poslužilo te pravice in izglasovalo uvedbo angleške sobote. Po tej uvedbi bi delavstvo delalo v soboto samo do 12. naka bi mu moralo podjetje takoj izplačati mezde. Podjetje je pa telefoniralo v soboto v Delavsko zbornico, naj pridejo delavci, ki se vozijo domov z vlakom, ob 13.30 po denar pred pisarno. Drugi delavci pa dobe plačo šele ob 17. Delavci so v resnici prišli po denar ob 13.30, toda dobili ga niso. Zato so posedali pred pisarno popoldne, dokler jih podjetje ni izplačalo. Ko so končno prejeli mezde, je dobil delavski zaupnik tudi denar za odpovedni rok, za 14 dni, in delavsko knjižnico. Zaupnik pa denarja ni hotel sprejeti.

Davi se je delavstvo zbralo na stavbi, a zaradi odpusta zaupnika ni delalo ter je čakalo na rešitev spora. Delavstvo je poslalo deputacijo k podjetniku, ki pa je vztrajal pri zahtevi po odpustu zaupnika. Dejal je, naj si delavstvo izbere takšnega zaupnika,

ki bo z njim lahko tudi zadovoljno podjetje, češ ugled podjetja trpi, če se dogajajo takšne reči kakor na pr. sobotno poseda-vanje delavcev pred pisarno, ko so čakali na plačo. Deputacija torej ni mogla doseči sporazuma. Zato je delavstvo glasovalo, ali naj začne stavkati. Sklenilo je z absolutno večino, da nastopi stavko. Toda stavkati ne more, ker mu to brani uredba o minimalnih mezdah, ki predpisuje posredovanje oblasti, preden sme delavstvo začeti stavko, odnosno preden podjetje delavstvo izpre. Delavska zaupnika sta zaradi tega določila svoja namestnika na stavbi, dokler spor ne bo rešen, delavstvo pa je začelo delati.

Občni zbor JZSS

Ljubljana, 7. junija. Včeraj ob 9. so v beli dvorani hotela Union zborovali predstavniki in delegati JZSS pod vodstvom drugega podpredsednika dr. Žizka, ker je dosežani predsednik dr. Marušić zaradi boleznj podal ostavko. O delu JZSS smo poročali že pretekli teden.

Občni zbor je potoke v najlepši harmoniji, saj so o prvem delu programa razpravljali že prejšnji dan in je bil v vseh ločkah dosežen sporazum. Predsednik je omenil, da so bili zaslužni funkcionarji in tekmovalci odlikovani s častnimi znaki in priznanje njihovih zaslug. Med drugimi je prejel zlati znak tudi podpredsednik dr. Pavlin, ki je eden najzaslužnejših dolgoletnih organizatorjev JZSS. Daljša debata je nastala na obnem zboru le glede Planice, naposled je bilo pa sklenjeno, da bo JZSS podpiral predlog US Planice za uvedbo nove smučiške discipline. Poletov.

Pri volitvah je bil izvoljen naslednji odbor: predsednik dr. Cmil Pavlin podpredsednik dr. Perc, dr. Pandakovič (Zagreb), dr. Jantolek, generalni tajnik Kunetelj, drugi tajnik prof. Kozak, blaginjski Prešern, gospodar inž. Korenini, v odbor pa dr. Berce, dr. Vrtačnik, dr. Souvan, Badjura, dr. Švigelj, Mikuletič, Drogenič, inž. Bačovinac, Nagry, Kermavner, tehnični odbor: Predaljš, namestnik Bernik, v mladinski odsek Parma, namestnik Cvar, v propagandno-statistični odsek mr. ph. Piccoli, namestnik dr. Klauta, v zdravstveni odsek dr. Prodan in namestnik dr. Breclj, v zbor smučarjev učitelj Stane Pelan in namestnik Černič, a vojna delegacija: polkovnik Markulj, major Metkoč, kapetan Prišar, nadzorni odbor: Golubovič, dr. Kubeelj Korenini, razsodišče: dr. Fr. Pavlin, dr. Pretnar, dr. Potočnik, namestnik dr. Peršin.

„Ne Bog, židje nas razdvajajo!“

Velik govor Hitlerja na Bavarskem

Regensburg, 7. junija. AA. Havas. Včeraj je pred okrožnimi organizacijami stranke na Bavarskem govoril Hitler pred 150.000 poslušalci o edinstvi Nemčije in nemškega naroda. Na vprašanje, zakaj se Nemčija ne razoroži, je Hitler rekel, da zato, ker je Nemčija postala nezaupljiva. Pred leti je bila Nemčija razorožena in tedaj so lahko druge države uživale koristi razoroževanja. Toda niso računali z nami in danes lahko gledajo, kako se Nemčija zopet oborožuje. Nato je kancler rekel, da ne bo trpel verske borbe v Nemčiji. »Ni Bog tisti, ki nas razdvaja na tem polju. Razdvajajo nas ži-

Na delo za naš Jadran!

Občni zbor O. O. Jadranske stráže — Resolucija zahteva temeljite reorganizacije JS

Ljubljana, 7. junija. Včeraj dopoldne je bil v Trgovskem domu občni zbor občnega odbora Jadranske stráže. Predsednik g. dr. Otmar Pirkmajer je po otvoritvi prisrčno pozdravil zastopnika banske uprave načelnika dr. Sušnika, zastopnika komandanta dravske divizije polkovnika Živanoviča, rektorja univerze dr. ing. Maksa Samca, zastopnika predsednika apelacijskega sodišča dr. Mastnaka, zastopnika poštne direktorja inšpektorja Matjašiča, zastopnika predsednika mestne občine dr. Kamusiča, zastopnika českoslovskega konzula g. Martineka, zastopnika banovinskega odbora RK Starmana, zastopnika Aerokluba in Udruženja rezervnih oficirjev Jaskota Pogačnika, zastopnika koroskih Slovencev Uršiča, JC lige dr. Murka, banovinske ženske zveze go. Gašperlinovo, Kola jugoslov. sester prof. Santlovo, Strelske družine Kostanjeveca in Šobra ter občnega odbora JS Maribor dr. Frana Lipolda, kakor tudi vse člane. Zborovanja je bila poslana udanostna brzojavka Nj. Vel. kralju Petru II. ter pozdravne brzojavke kraljevemu namestniku, predsedništvu vlade, vojnemu ministru in izvršnemu odboru JS v Splitu.

Iz obširnega, pregledno sestavljenega in z globoko ljubeznijo do našega morja prežetega predsedniškega poročila posnemamo, da se je morala tudi JS lani boriti z velikimi težavami, kakor se bore vsa naša društva v zadnjih letih, ko so se gmojne razmere tako poslabšale, da mnogi pri najbolj volji ne morejo biti člani raznih društev. Zato se je moralo zadovoljiti s skromnejšimi uspehi. Kljub težavam je članstvo JS še vedno na dostojni višini, pač je bilo pa treba nekaj edinic likvidirati. Kot vzgojna organizacija posveča JS vso pozornost zlasti mladini. Predsednik je dejal, da JS upravičeno zahteva moralno in materialno podporo tudi od strani javnih faktorjev, vladnih in samoupravnih, ker je v službi naroda, domovine in kralja. Z vsem poudarkom postavlja JS zahtevo po vzvišeni Sloveniji z morjem, po zgraditvi železniške proge in moderne avtomobilske ceste. Slovenija mora najti neposredni izhod na morje. Ta zahteva je upravičena po svoji življenjski nujnosti.

Mladinska socialna akcija je dosegla lep uspeh, saj šteje mladinski sklad viteškega kralja Aleksandra blizu 750.000 din. a za dom ob Jadranu je zagotovljeno od tega okrog 650.000 din in podpora izvršnega odbora v znesku 180.000 din. Če se nabere še 500.000, bo zgradba doma materialno zagotovljena. Predsednik je izrekel globoko zahtevalo našemu učiteljskim osnovnim in meščanskim šol ter profesorjem srednjih in strokovnih šol, ki so kot poverjeniki in zavodih imeli skrb za pravilno delovanje podmladkov JS. Občinski odbor priporoča zlasti poverjenikom podmladkov naj vzgajajo podmladke v družinski solidarnosti, naj goje duha skupnosti in vzajemnosti, da bi tako mladina že kmalu spoznala nemoč posameznika, na drugi strani pa njegovo ustvarjajočo silo v sklepu organizacije, kjer se vrednost celote stopnjuje in usposablja za velike uspehe. Obenem se je predsednik zvezi z mladinskim skladom spomnil podpredsednika g. Ivana Jelacina, ki je daroval skladu v tem poslovnem letu 20.000 din. Končno je še enkrat zaprosil vse prisotne in preko njih svojo javnost, naj tudi v bodoče podpira JS pri njenem delovanju in naj ji bo naklonjena zlasti zdaj, ko gre za zgraditev doma na Jadranu. Naj bo ta dom simbol skupnosti in poštvenosti ter smisla za bodočnost naše mladine. Čuvajmo naše morje!

Poročila o delovanju občnega odbora so bila že pred občinim zborom razmnožena in razdeljena med člane, zato jih na občinem zboru niso čitali. Prečitanih je bilo samo več predlogov društvenih edinic in uprave o. o.

Volitve nove uprave

Sledile so volitve nove uprave in z velikim odobravanjem je bil soglasno ponovno izvoljen za predsednika g. dr. Otmar Pirkmajer, v upravo pa gg.: Breznik Josip, direktor ženske realne gimnazije, Brili Janez, dipl. strojni tehnik, Dodić Dušan, brig. general, Golob Franc, direktor Tobačne tovarne, dr. Hlavaty Robert, zobozdravnik, Hočevar Maks, ravnatelj meščanske šole, dr. Jeglič Željko, svetnik dir. drž. železnice, Jelacina Ivan, veletrgovec, Kmet Nada, zasebnica, Kos Anton, uradnik Zadr. gosp. banke, Kosi Anton, uradnik banske uprave, Kristan Viktor, polk. v pok., dr. Lunaček-Kristan Slava, zdravnica, Majcen Ciril, restavratorec, Marjanovič Hubert, tajnik Učiteljske šole, Mesar Jože, arhitekt, dr. Murko Vladimir, priv. docent, Orožen Franc, sodnik, dr. Pirjevec Karel, direktor trgovske akademije, Pirnat Viktor, referent banske uprave, Pogačnik Josip, gen. tajnik TPD, ing. Skaberne Viktor, načelnik tehn. odd. banske uprave, dr. Slokar Ivan, gen. direktor Zadr. gospo. banke, Smerkolj Albin, veletrgovec, dr. Sušnik Lovro, načelnik prosv. odd. banske uprave, dr. Trampuž Franc, odvjetnik Kamnik.

Nadzorstvo: dr. Dular Milan, ravnatelj velešolstva, dr. Hacin Lovro, upravnik policije, dr. I. C. Oblik, odvjetnik, dr. Pintar Ivan, zdravnik, Pustoslavsek Franc, žel. inšpektor, dr. Janko Vovk, odvjetnik, Jesenice, dr. Zupanič Niko, minister n. r.

Delegat za glavni odbor: Pirnat Viktor, referent kr. banske uprave.

Delegati za glavno skupščino: Brili Janez, dipl. strojni tehnik, Golob Franc, direktor Tobačne tovarne, Kmet Nada, zasebnica, Kos Anton, uradnik Zadr. gosp. banke, Pogačnik Josip, gen. tajnik TPD, dr. Sušnik Lovro, načelnik prosv. odd. banske uprave.

Imenovanja: Marjanovič Hubert, tajnik Učiteljske šole, dr. Vovk Janko, odvjetnik, Jesenice, Pirkmajer Matija, soproga pom. bana v pok., dr. Trampuž Franc, odvjetnik, Kamnik, dr. Slokar Ivan, gen. direktor Zadr. gosp. banke, Breznik Josip, direktor ženske realne gimnazije.

Resolucija

Pri slučajnostih je predsednik sporočil, da se zaključijo vsako leto občni zbor o. o. Jadranske stráže z resolucijo in tako je tudi letos. Tajnik g. Viktor Pirnat je prečital z odobravanjem sprejeto resolucijo, glasečo se:

Na občinski skupščini Občnega odbora Jadranske stráže dne 6. junija 1937 v Ljubljani obrani član ugovarjalno:

1. Jadranu, fijučam našega naroda in državnega telesa država se vedno ne posveča one pozornosti, ki bi mu jo morala posvetiti takoj, ko se je umaknila avstro-ogrska zastava s njega naši državni trobojnici.

2. Vse delo za poglobitev ljubezni do Jadrana in ufrditve zavesti med našim narodom, da vodi pot Jugoslavije v lepšo bodočnost samo preko našega sinjega morja, je še vedno prepušteno privatni iniciativi in preležni del s tem delom zvezanih gmojnih bremen pada še vedno na ramena nižjih in srednjih slojev.

3. Jadranska stráža kot čuvarica Jadrana se pri vsej poštvenosti svojega članstva ne more povzpeli iz tesnega okvira navadnega društva do močne vsedržavne organizacije, ki bi mogla uspešno delovati za doseg svojih visokih ciljev.

4. Krivda, da idealna stremjenja JS ne morejo obroditi našemu Jadranu in vsej Jugoslaviji tako nujno potrebnih sadov, leži na tistih, ki je njihova sveta dolžnost ne samo z vsemi močmi vedno in povsod podpirati JS pri njenem delu, temveč tudi prednjačiti v doprinosanju osebnih žrtv na oltar ljubezni do našega morja. Delu v JS in za njene vzvišene cilje, se z reaktivno izjemami odtegujejo vprav tisti dobro situ-

irani krogi, ki bi bili prvi poklicani storiti svojo dolžnost do domovine.

5. Država prepušča JS usodi vseh drugih društev in ne stori niti enega, da bi poglajale njene plemenite ideje globoke korenine med vse jugoslovanske narode, da bi zrasle iz njih močno drevo sistematičnega, z železno voljo in odločnostjo prežetega pravičnega dela za naš Jadran.

Visoko čeneč njeno dosežanje poštvenostno delo, smatramo na podlagi teh ugovoritev za neobhodno potrebno, da se JS iz temeljev reorganizira in preuimeri tako, da bo zalej njen delokrog prav vse sloje našega naroda, da poslana dominirajoča vsedržavna organizacija in da bo smatrala sleherni državljani od najvišjega državnega funkcionarja do zadnjega delavca in kmata za svojo čast in prvo dolžnost biti njen član.

Obratoma se na državo in njene organe s pozivom: naj v lastnem interesu ukrepejo vse potrebno, da se JS čim prej postavi na nove temelje in zavzame v državi ono mesto, kakor ga zavzemajo sorodne organizacije v drugih območjih države.

Zavedajoč se neprecenljivega gospodarskega pomena zveze Slovenije z morjem za Slovenijo samo in za vso državo sploh, postavljamo odločno zahtevo po njenem nedolžljivem uresničenju. Brez zveze z morjem je Slovenija zapisana gospodarskemu hiranju, našemu morju se pa odteguje z odlašanjem njene zgraditve stalnih dolok blagostanje ustvarjajočih etl. Skrami čas je že da prejdemo tu od oblihi in besed k dejanju.

S tem je bil dnevi red izrpan in z zahvalo za udeležbo je predsednik zaključil občni zbor.

Gospodarstvo PZ v l. 1936

Letni obračun Pokojninskega zavoda za nameščence

Ljubljana, 7. junija. Včeraj dopoldne je samouprava Pokojninskega zavoda za nameščence v Ljubljani predložila na svojem 16. rednem občnem zboru račune o delovanju zavoda v l. 1936. Občni zbor je otvoril predsednik dr. Anton Mlavec s pozdravom zastopnikov in delegatov, nakar je pojasnjeval obširno tiskano poročilo.

GRADBENA AKCIJA

Lani je zavod doletel znesek 160.000 Din za podporo potrebnim brezposelnim zavarovancem in 100.000 Din za podporo vdomam z otroki in dvojnimi šolam. V smislu odobrenega sklepa upravnega odbora o kupovanju in prodaji nepremičnin je lani upravni odbor kupil dve novi stanovanjski hiši v Kolnikovi ulici od stavbništvu Ivana Brilja in tesarskega mojstra Kavke, od gospe Elze Prelovške pa takozvani »Pegleze« na vogalu Poljanske ceste in Kapiteljske ulice. Upravni odbor je sklenil zgraditi na Jesenicah na željo KID stanovanjsko hišo za nameščence te družbe. KID odstopi zemljišče. PZ pa zgradi tu hišo s 14 stanovanji. KID najame novo dvonadstropno hišo v našem in za 15 let. Na željo splitskega odbora pa je upravni odbor sklenil zgraditi v Splitu trinadstropno stanovanjsko hišo. Za zgraditev potrebni znesek bi šel na račun posojilne kvote za primorsko banovino.

SPREMEMBE MED CLANI

Za člana krajevnega odbora v Celju in za hišnega uravnavitelja v Celju je bil izvoljen Avgust Voble, za blaginjak pa Josip Jarič. Funkcijo odstopivšega člana uprave našega odbora Franca Svetka je prevzel namestnik Jože Golmajer, za njegovega namestnika je bil izvoljen Josip Novak iz Maribora. Zastopnik nameščencev so izvolili člana izvršnega odbora Franca Vreco, za njegovega namestnika pa Jožeta Golmajerja. Za delegata iz vrst lekarniških sodelavnikov sta bila imenovana kot zastopnik nameščencev mr. ph. Srečko Depedera, kot zastopnik službovalcev pa mr. ph. Alekšander Grlič, oba iz Zagreba. Zborovalci so zaključili slavo spominu umrlega višjega podpredsednika zavoda inž. Milana Šuklieta, ki si je pridobil za zavod velikih zaslug.

UKINITVEV POKOJNINSKEGA SKLADA

Pokojninski pokojninski sklad za Slovenijo je bil 1. junija 1935 ukinjen. Iz tega sklada so dobivali doklade tudi rentniki PZ. Uredba določa, da mora za kritje obvez sklada predpostaviti minister za rube in šume v sporazumu z ministrom za socialno politiko od prodaje premoga in briketov iz rudnikov dravske banovine poseben prispevek v skladu z dejansko potrebo, a največ do zneskov, ki jih je zavod prejel na dokladah v l. 1934. PZ je prošil naj se smatira za dejansko potrebo na dokladah znesek iz leta 1934, to je 455.885 Din, kateri naj se vsako leto zmanjšuje za 3% v skladu z naravnim odpadom rentnikov. Zavod s tem predlogom ni uspel.

KMETSKI DOLGOVI

Za posojila svojim dolžnikom, ki so kmetje, se zavod ni posreželo doseči ugodnosti, da bi bila ta posojila tako kot terjatve Narodne banke, Državne hipotekarne banke in Privilegirane agrarne banke izvzete od omejitev uredbe o likvidaciji kmetijskih dolgov. Pokojninski zavod je glede teh dolgov v toliko na boljšem v primeru z drugimi denarnimi zavodi, da kmetje še nadalje ostanejo neposredni dolžniki zavoda in da dolgov ne prevzame Privilegirana agrarna banka. Dolgovi se tudi ne znižajo, marveč jih je treba plačati zavodu brez odbitka in sicer v 12 letih s 3% obrestmi.

Jugoslovanska delegacija je dosegla na konferenci v Pragi sporazum o vzajemnosti socialnega zavarovanja. Konvencija na se ni stopila v veljavo. Onemogel je bila sklenjena pogodba zaradi likvidacije bivšega zavarovanja po avstrijskem zakonu glede zavarovancev, ki so služili pred l. 1919.

VRAŠANJE RAZLIČENJA POKOJNINSKEGA ZAVAROVANJA

Pokojninski zavod je tudi predložil svoj osnutek uredbe o različenju pokojninskega zavarovanja in navedbe o medsebojni in odnosnih nameščencev, delavskih in rudarskega pokojninskega zavarovanja. Prišlo je do sporazuma, tako da je vsak zavod izdelal soglasno z drugimi uredbo o svojem zavarovanju, medsebojni odnosi so pa bili urejeni a skupno izvršitveno uredbo, žal sta izšli le uredbe o delavskem zavarovanju in izvršilna navedba, uredba o pokojninskem zavarovanju pa še ne. Ako bi se začelo izvajati delavsko starostno zavarovanje, dolžnost pokojninskega zavarovanja nameščencev pa še ne bi bila razširjena na vso državo, bi prišlo do ugodnih

zapletitvev in do mnogih stvarnih in tehničnih težav v pokojninskem zavarovanju nameščencev in v delavskem starostnem zavarovanju. Upravni odbor je prošil pristojna ministrstva, da razširi pokojninsko zavarovanje nameščencev pravčasno tudi na druge dele države in je dobil glede tega pravkar zadovoljiv odgovor.

Razsodišče za pokojninsko zavarovanje je obravnavalo 17 tožb pod predstvom apelacijskega sodišča dr. Kranjca. Glede priznanja rent je bilo ugodeno v 5 tožbah, 10 tožb je bilo zavrnjenih, dve sta bili preloženi. Največ tožb je bilo vloženih zaradi priznanja invalidske rente in zaradi povračila premij.

RAČUNSKI ZAKLJUČKI

Od bilančnih aktiv opade na trajno nalozbo, to so državne in banovinske obveznice in drugi vrednostni papirji, nepremičnine in posojila, 308.019.689 Din, na prehodno nalozbo (v blaginji in vloge) 26.174.258 dinarjev, na inventar 627.880 Din, na terjatve 27.891.162 Din, na primanjkljaj Din 66.159.062.

Čisti upravni izdatki so znašali 8.220.554 dinarjev, za tekoče leto se proračunjeni na 3.730.000 Din.

Tedajna denarna vrednost vrednostnih papirjev ob koncu poslovnega leta je znašala skupaj 47.837.975 Din, čisti donos hiš znaša 2.118.211 Din. Bilanca izkazuje aktiv in pasiv din 31. decembra 1936 Din 428.908.053. Gospodarski račun obveznega oddelka kaže 398.326.138 Din prejemkov in ravno toliko izdatkov, gospodarski račun neobveznega oddelka 19.542.865 Din prejemkov in izdatkov, gospodarski račun za višje zavarovanje pa 10.964.354 Din prejemkov in izdatkov.

Kakor lani, je tudi letos občni zbor pooblastil upravo, da sme sklepati glede kupovanja in prodaje zemljišč ter o gradnji nepremičnin. Član upravnega odbora Adolf Ribnikar je predlagal pri slučajnostih, naj bi PZ nakupil večje kompleksne zemljišče in jih oddal v zakup onim, ki bi radi gradili, tako da bi hiša po 90 letih prešla v last zavoda. Mariborski svet je predložil svoje zahteve glede zastopstva v upravi in glede potrebne izravnavne nesorazmerja pri investicijah in pri dajanju posojila.

Po statističnih podatkih je bilo ob koncu l. 1936 skupno število zavarovancev v oddelku obveznega zavarovanja 11.416, v l. 1935 pa 10.857. Prostovoljnih zavarovancev, ki sami po izstopu iz službe nadaljujejo zavarovanje, je bilo 194. V primeru s predlanskim letom se je njih število zvišalo za 21. število neobveznih zavarovancev, to je nameščencev, katere neobvezno prijavljajo v zavarovanje podjetja iz krajev naše države, v katerih se ni uvedeno splošno obvezno pokojninsko zavarovanje, se je zvišalo od 841 na 914, torej za 73 oseb. V oddelku za višje datore se je število članov zvišalo za 11, torej od 400 na 411 zavarovancev. V vseh oddelkih kaže statistika absolutni prirastek članstva.

Beneševa proslava v Kranju

Kranj, 7. junija. Da slovesno proslavi 58. rojstni dan prezidenta českoslovske republike g. dr. Edvarda Beneša in za zaključek českih jezikovnih tečajev na tukajšnji gimnaziji, je agnila JC lica priredila v soboto zvečer v dvorani Narodne čitalnice lepo uspešno akademijo. Prireditelj je počastil s svojo navzočnostjo konzul CSR v Ljubljani g. St. Minovsky, ki je pokazal izredno zanimanje za medsebojno zblizanje obeh narodov, zlasti pa za iz razveselil lep uspeh tukajšnjih českih jezikovnih tečajev. Mladina naj se bolj vneta gradi most medsebojnega sporaznavanja.

Pozdravni nagovor je imel lezin predstnik, ravn. g. dr. Dolar, ki je zlasti poudaril vzorno demokracijo česke države, katero sta izvajala oba prezidenta republike. Orkester je nato odigral česko in jugoslovensko himno, katerima sta sledili dve deklaraciji: »Pozdrav novi Čezki« (spemil general Medek) in »Slovanska lina« (Josef V. Sladek). Gimnazijski orkester je pod vodstvom g. Pakina odigral nekaj odlomkov iz česke glabe, kot solista sta izšla gđ. Engelmandova na klavirju, ki obeta postati ob dobri vzgoji in vztrajni soli pravi dobra pianistka, ter g. Kumar na glasilih. Učence iz jezikovnega tečaja je nato podal življenjepis Alojzija Jiraska in označil njegov pomen in mesto v česki literaturi. V zadnji točki akademije so gimnazijski učenci in učenke českih jezikovnih tečajev odigrali prižor iz zadnjega dejanja Jiraskove drame »Lucerna«.

Občinstvo, med katerim smo opazili prav lepo število Cehov, dočim se je kranjsko meščanstvo bolj slabo odrezalo, je bilo zelo zadovoljno a izbranimi točkami akademije in a breskino izvedbo ter je vse nastopajoče nagradilo s bučnim aplavzom. Kot smo že poudarili, so se ta dan tudi zaključili tečaj českega jezika na gimnaziji, katere a veliko vneto vodi g. Cermakova, tečajniki so dobili posebne knjižne nagrade. Liga namerava letos poslati večje število dijakov med posojilci na Česko, da se upoznajo z bratsko državo, njenim narodom in kulturo. To je za mladino najuspešnejši način, da se popolnoma priuči jeziku. Po akademiji se je pri selenju vrli amirami družabni večer, kjer so g. konzula prireditelj njegov tujak bivajoči česki rojaki, povabila pa je bila tudi mladina, ki je nastopila na akademiji in kateri je g. konzul izkazal izredno ljubeznivost in zanimanje. Beneševa proslava v Kranju je pokazala, da zlasti mladi rod z ljubozno na delu za medsebojno zblizanje in da bodo sedanji vneta delavci v JC lici naši vredne naslednjake.

Absolventi drž. dvorazredne trgovske šole Včeraj je bil občni zbor njihove organizacije, ki se bo razširila na vso državo

Ljubljana, 7. junija. Včeraj dopoldne se je zbralo v Zvezi lepo število absolventov Drž. dvorazredne trgovske šole, da prisostvujejo občnemu zboru svoje organizacije, ki stopa v sedmo leto obstoja.

Predsednik g. Beber je toplo pozdravil navzoče, zlasti pa zastopnika Pokojninskega zavoda in OUZD, kakor tudi delegate pododbora iz Celja. V svojem govoru je kratko orisal položaj društva, naglašujoč uvodoma, da je bilanca v splošnem zadovoljiva. Odbor je vse leto marljivo deloval, v mnogih primerih uspešno interveniral, skrbel za namestitve članstva kakor tudi za njegovo izobrazbo in je v zvezi s tem priredil razna aktualna predavanja in družabne večere, na katerih so se pogljobili stiki med članstvom. Odbor je poslal tudi ministrstvu trgovine in industrije ministrstvu prosvete in mestni občini posebno spomenico, v kateri zahteva, da se absolutom Drž. dvorazredne trgovske šole priznajo pravice absolutov polne srednje strokovne šole.

Tajnica gđ. Židankova je poročala, da šteje društvo že nad 200 članov in jih je mnogo pristopilo zlasti lani. Zanimanje za organizacijo je vedno večje, saj je članstvo deležno raznih ugodnosti. Društvo je interveniralo v mnogih primerih za službe in je 7 absolventom priborilo lepa mesta. Lani je priredilo tečaj za nemščino in italijanščino, ki je bil dobro obiskan, strokovnih predavanj in družabnih večerov pa je bilo

7. Med temi je treba omeniti zlasti lep literarni večer, na katerem so recitali naši mladi pesniki in pisatelji.

Za celjsko podružnico sta poročala njen predsednik g. Vučer in tajnikov namestnik g. Zupanek. Podružnica v Celju je prav močna, saj šteje nad 200 organiziranih članov in je imela lani 74.000 din prometa.

Blaginjak Mam je zadovoljen s finančnim položajem, kajti razmere so se znatno zboljšale. Po poročilih drugih funkcionarjev so med slučajnostmi razpravljali o razširjenju organizacije na vso državo. Akcija je že v teku in vse kaže, da se bo posrečilo združiti vse organizacije v državi v zvezo, ki bo izdajala tudi svoje glasilo. H koncu se je oglašil še g. Cepuder, ki je poročal o delu propagandnega oddelka, navajajoč, da se absolventi trgovskih šol zavedajo pomena in vrednosti te organizacije, želi pa, da bi pristopili v njo še tisti, ki so dozdaj neorganizirani.

2500 DIN ZA BREZPOSELNE

Organizacija Društva Absolventov drž. dvorazredne trgovske šole je se mlada, a vendar je dosegla že lepe uspehe, med katerimi je treba omeniti, da je zbrala pri trgovcih nekaj denarja, nekaj pa tudi iz družbene blaginje in tako je včeraj na občinem zboru razdelila v zapечатih kuvertah 2500 din med svoje brezposelne člane. To je lep primer poštvenosti in smisla za socialno delo organizacije.

Pri volitvah je bil izvoljen vse dosedanjí odbor s predsednikom g. Bebrm na čelu.

»Ero z onega sveta« z Mezetovo

Ljubljana, 7. junija. Sinoči smo gledali Goševčovo komično opero v zasedbi in pripravi za gostovanje v Trstu in na Reki. Pomnoženi orkester, balet in zbor, Duilo poje Anila Mezetova. Že itak lepa gardaroba pa je še polepšana in popolnoma. Režiser ing. P. Golovin se je vidno izmaza potrdila, da je dal opero še več razgibanosti, da se vsi solisti razgibavajo v čim večji živahnosti ter se zbor in balet uveljavljata v čim višja in bolj igri.

Tako je hrvaška komična opera, krasno opremljena, s svojo tipično narodno melodiko in ritmiko, zajelo iz folklorne južnih dinarskih krajev, pripravljeno, da se predstavi onstran meje po možnostih naših sredstev čim boljše in učinkovitejše.

Predstava je bila v vsakem pogledu odlična. Partija Djule je z Mezetovo vsakrat v najboljših rokah, ker se tudi osebno boje prilaga kakor se je prilagala predniki, a ima za kmetiško dekle več izrazne topline in mnogo prav pristrane igre. Mezetova je postavila Djulo v osrednje, ki ji gre, a s svojim petjem je dosegla morda svoj največji uspeh dosežanih svojih gostovanj. Partika jo je sprejela z radostjo, jo odlikovala po vseh dejanjih in je Mezetova prejele tudi šopek.

Izvršen Ero je bil zopet Franc in je takisto prejel šopek. Tudi vsi ostali solisti so storili vse, da je opera zadovoljevala do celja, ako prejem nekatera prodajalca na prostoru, ki jih je jedva slišati. Igro Dome in Ero v l. dejanju bi si želel mirnejšo, manj groteskno in skakljajočo, v celem naravnost, realistično. Posebno moram še naglasiti odlično vlogo orkestra pod taktirko ravnatelja Poljca, moški in ženski zbor efektin mešan zbor v zadnjem dejanju, pa pridni balet.

Predstava je žela najlepši uspeh in ne dvomim, da bo prinesla zlasti rojakom v Trstu in na Reki takisto mnogo lepega užitka.

Fr. G.

Iz Celja

— Tragična smrt. V petek okrog 11. dopoldne si je 41letni zlatar Koloman Weintraub tovarni v Gaberju, v kateri je bil že več let zaposlen, po gnal s samokresom kroglo v glavo in si preostalo možgane, Obupanca so prepeljali v celjsko bolnico, kjer je v nedeljo jutraj podlegel poškodbam. V kratkem bi se bil moral poročiti. V smrt ga je gnala teška bolezen.

— Zasledena vlomilca. Preteklo noč sta poskusila 25letni Alojz M. a Studeneč pri Krškem in 23letni Jože S. od Sv. Križa pri Kostanjevici, ki je bil šele nekaj ur prej izpuščen iz zaporov okrožnega sodišča v Celju vlomiti s pomočjo dveh kosov železa v trgovino čevljarkega mojstra g. Dominika Uršiča na Bregu. Imela pa sta smolo, da so bili takrat v zasedi v bližini trije poljejski stražniki, ki so oba vlomilca aretirali še predno sta utegnila napraviti kako škodo. Oddali so ju v zapore okrožnega sodišča. Izjavila sta, da sta nujno potrebovala nove čevlje, zaradi česar sta sklenila izvršiti vlom.

— V celjski bolnici je umrl v petek 22. letna rudarica žena Kristina Grešakova z Rečice pri Laskem.

— Nesreče pri delu. V petek je v cinkarni stroj zgrabil 46letnega delavca Ivana Skoka z Ostroznega pri Celju in mu zmečkal levo roko: pri Sv. Juriju pod Kumom pa je cirkularna zgrabila 31letnega zagarja Franca Juvanciča in mu zmečkala desno roko. Istega dne je padel na dvorišču Westovne tovarne v Gaberju 35letni delavec Timotej Kugler pri delu s tovornega avtomobila in se močno poškodoval po glavi. Ponesrečenci se zdravijo v celjski bolnici.

— Koncert basista Franca Schifferja, ki bo izjavil pesmi in arje slovenskih domaćih in tujih avtorjev: Adamič, Pavlec, Lajovic, Mihal, Pavčič, Škerjanec, Beethoven, Mozart, Gomez, Gounod, Massenet, Schubert, Schumann, Strauss, Verdi in Wolf, bo v celjskem mestnem gledališču v torek dne 8. junija ob 20. uri. Predprodaja velopnic v knjižarni Gorjanc. Cena dramske.

Kupujte domače blago!

Beležnica

KOLENDAR

Danes: Ponedeljek, 7. junija, katoličanski Robert, Bogomil.

DANASNJE PRIREDITVE

KINO MATICA: Gondottieri.
KINO IDEAL: Silhouette.
KINO SLOKA: Zenski raj.
KINO UNION: Srce podzemeljske železnice.
KINO MOSTE: Zemlja smeja in Pri belem konjku.

KINO Šiška: Clo — Clo.

Produkcija slo. glasbene Matice: ob 18.15

Razstava umetniške in domoznanske fotografije v Jakičevem paviljonu.

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Mr. Leustek, Reševalna cesta 1. Barbovec, Kongresni trg 12 in Nada Komolar, Vič — Tržaška cesta.

Ispod sira

P. n. odjemalci premoga naj blagovolijo vzeti na znanje, da se od ponedeljka 7. junija dalje zviša cena premogu pri vseh vrstah za din 5 pri toni. Premog v tem prijaznem opozorilu bi lahko nadomestil z meškim kruhom, jajci, sočivjem, sadjem, čevlji, obleko, skratka z vsem, kar potrebujemo človek, če hoče živeti. Razlika je samo ta, da so trgovci s kurivom olitani in so cenjene odjemalce vladno opozorili na po-dražitev premoga. Podražitev vseh drugih življenjskih potrebščin je pa prišla brez prijaznega opozorila. Sicer je pa vseeno ali te opozore ali ne, da boš moral šteti še več novcev, kakor jih že šteješ, da bo luknja v domačem proračunu še večja in da boš imel dolgov še več.

Cenjeni odjemalci sprejemajo na znanje podražitev za podražitvo in molče. Kako dolgo

DNEVNE VESTI

— Spomenik Petru Karagjorgjeviću v Franciji. V Pastirjevem parku v Orleansu je bil včeraj svečano odkrit spomenik, ki naj ovekoveči znamenit dogodek iz vojne leta 1870/71 in iz zgodovine prijateljskih stikov med Francijo in Jugoslavijo dogodek, ko je podpornik jugoslovskega kralja Peter I. Osvoboditelj pobegnil iz bevarstva v Avstrijo. Svečanosti so prisostvovali mnogi odlični predstavniki Francije in Jugoslavije na čelu s francoskim prosvetnim ministrom Zayem in našim vojaškim atašejem v Parizu, generalom Glisicem.

— Zahteve naših sodnikov. Včeraj je bil v Beogradu občni zbor Zveze sodnikov iz vse države. Zastopnik pravosodnega ministra je pozdravil zborovalec in sporočil, da je pravosodni minister, visoko cenec važnost sodniške službe sklenil pokreniti na prihodnji seji ministrskega sveta akcijo za nov zakon o sodnikih. Potem so sledila poročila zastopnikov posrednih sekcij. Za sekcijo Ljubljana je poročal višji državni tožilec dr. Kravina. V diskusiji je sodnik iz Smedereva Antonjevič naglašal, da je bilo pred sodniško stalno steno od 2.000 sodnikov premešanih 800. To tako niti učiteljev ni bilo premešanih, čeprav jih je 30.000. Po osnutku novega zakona o sodnikih bi začeli sodniki svojo službo v šesti skupini, končali pa v 3 skupini I. stopnje.

govorja. Društvo sprejema še vedno nove članke, bodisi za avstrijsko — kakor tudi za budimpeštansko pošto hranilnico pod istimi pogoji, kakor je bilo že večkrat v časopisih objavljeno. Povdarjamo pa, da ako bi društvo v oktobru 1936 ne bi bilo vložilo zadevne tožbe, bi bilo težko pričakovati, da smo dobili pozitivno informacijo od ugodnega visokega dostojanstvenika iz Beograda.

Od 20 do 40%

smo znižali cene blagu — Posebna ugodnost kopalne potrebnosti

K. Soss, Mestni trg

— Zafasna ukinitve prometa na drž. cesti Ljubljana—Kranj. Sekcija za gradnjo državne ceste Ljubljana—Kranj prične dne 8. junija 1937 preurejati drž. cesto št. 2 na delnici Ljubljana—St. Vid od km 620.878 do km 628.250. Da se za to dobo vzdrži vozi promet v tej smeri je od 8. VI. 1937 do nadaljnjega na osnovi št. 60 in 67 zakona o notranji upravi v smislu št. 3 navedbe bana dravske banovine o zaščiti javnih cest in varnosti prometa na njih. Sl. št. 307-48 iz leta 1933 prepovedan vozi promet za vsa vozila na tej državni cesti od stare škenske cerkve naprej do nove milnice. Promet bo v tem času v tej smeri po sledečih cestah: od stare škenske cerkve po Vodnikovih cestih, preko Dravelj in Zapu do priključka na državno cesto pri novi milnici — in obratno. Ta prepoved bo označena z internacionalnimi prometnimi znaki. Ker ima ta tranzitna cesta preko Dravelj in Zapu na več mestih ostre krivine se vodniki molornih vozil in vozniki opozarjajo na posebno previdno vožnjo v smislu št. 6 uredbe o zaščiti javnih cest in varnosti prometa na njih.

Rogaska Platina

— Vodič po Parizu. V založbi Ljubljanske Zveze za tujski promet v Sloveniji je pravkar izšel zelo priročen slovenski vodič po Parizu in svetovni razstavi. Obiskovalcem in izletnikom v Pariz na svetovno razstavo knjižico toplo priporočamo, ker jim bo za orientacijo nujno potrebna. Dobi se v biljetarnicah Putnika in v vseh večjih knjigarnah. Vodič obsega 120 strani in ima poleg ilustracij tudi načrt Pariza in razstavnih prostorov. Cena 20. din.

— Domača industrija umetnega kamna in marmorja je prinesla popoln preobrat v gradbeno stroko. Preje smo bili pri navah umetnega marmorja in raznih plošč za tlak in oblaganje sten navezani na uvoz iz inozemstva, zato so bile cene temu blagu tudi zelo visoke. Danes je vsakemu projektantu omogočeno, da z domačim izdelkom da zgradbi dekorativni izgled in za nizko ceno higienično notranjost. Izdelki te industrije so v bogati izbiri razstavljeni na ljubljanskem velesejmu od 5. do 14. junija.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo deloma oblačno vreme, krajevne nevihte. Včeraj je nekoliko deževalo v Ljubljani. Najvišja temperatura je znašala v Beogradu in Splitu 32, v Zagrebu in Skoplju 31, v Ljubljani in Sarajevu 30, v Mariboru 29. Davi je kazal barometer v Ljubljani 763.6, temperatura je znašala 10.

— Težka avtomobilska nesreča pri Blatnem jezeru. Pri Blatnem jezeru na Madžarskem se je pripetila v soboto težka avtomobilska nesreča. Ubil se je vukovarski odvetnik dr. Gorgeje Mirovič, težko poobil pa oskrbnik odvetnik Jovo Velendrič. Peljala sta se z avtomobilom v Budimpešto na konjke dirke. Sofiral je dr. Mirovič, ki je šele nedavno napravil sofski izpit. Na zelo ozki cesti je vozil s hitrostjo 110 km pa je zavozil v drevo.

— Poljski letalci v Zemunu in Zagrebu. Včeraj jutraj je prispela na zemunsko letališče skupina poljskih letalcev in sicer preko Aten, Soluna in Sofije. Priletelo je sedem letal. V sredo krenejo poljski letalci v Zagreb.

— Krav. spopad med beograjskimi študenti. V dijaškem parku v Beogradu je prišlo včeraj do krvavega spopada med študenti. Student Radomir Stojčević se je sprehajal po parku, kjer so sedele na klopi tri študentke. Ko je prišel mimo, jih je baje ogovoril in ena ga je baje v odgovoru razžalila. Posledica je bila, da je skočil k nji in ji prisolil zaupnico. Kmalu sta pa skočila predenj dva mladenčca in ga vprašala, zakaj je študentku udaril. V naslednjem hipu je potegnil iz žepa bokser in udaril Stojčevića tako močno po glavi, da se je študent zgrudil. Pripeljal so ga v bolnico, kjer je pa kmalu izdihnil.

— Ne zvonite, ker bi lahko na tala stranska eksplozija. V Draškovičevi ulici 62. v Zagrebu so našli ljudje na vratih nekega stanovanja včeraj pritrjen listek, na katerem je bilo napisano: Ne zvonite, ker bi lahko nastala stranska katastrofa. Brž so obve til gasilce in rešilno postajo. Vlomili so vrata in našli v stanovanju na postelji onesveščeno ženko. V stanovanju je emelo po plinu in takoj je bilo jasno, da gre za zastrupljenje. Ženki, ki se piše Klara Zentner, ali po drugi verziji Klara Neumann, so prepeleli v bolnico.

Iz Ljubljane

— Iz Cesta. ki jo najbolj pogosto popravljajo. Erjavčeva cesta je še nekaj let torišče za razne cestne eksperimente. Ob neki priliki so del te ceste katanizirali, pozneje je pa bila med prvimi cestami, ki so jo sprejemskitali. To popisanje na smolnato podlago se pa ni posebno obneslo, menda zato, ker je na Erjavčevi cesti mnogo živahnosti promet kakor na cestah, kjer je enak tlak. Zato morajo Erjavčevu cesto popravljati vsako leto. Pred dnevi so zopet zagladili kolano, vendar čista še vedno ni gladka, kakršna bi naj bila.

— Iz Pred obzornim davčnim odborom se bodo obravnavali predlogi davčne uprave za sledeče pridobitne stroške: dne 21. 6. 1937: ob 8. uri: brivci, pleskarji, slikarji, pekarji, krovniki, vodnjakari, krznarji, kralci, klobučarji, knjigovodni in kartonaži, 22. 6. mizarji, lesna stroka — razni, sedlarji, torbarji, štetarji, tapetniki in modistinj, 23. 6. pletilje, vezilje, fotografir, urarji,

ziatarji, pasarji, peki, slaščičarji, medicarji izdelovalci kandi in razni. 24. 6. električarji, zidarji, mojstri, kovarji in mehaniki, kleparji, kotlarji, vodovodni instalat. in ključavničarji. 25. 6. dimnikarji in mesarji. Seznam davčnih zavezancev in davčnih osnov teh strok so razgrnjeni na vpogled v pisarni mestnega poglavarstva od 7. junija do 14. junija 1937.

— Iz Razpored zgradarine za leto 1937 je v smislu št. 131 zakona o neposrednih davkih z dne 6. 2. 1928 razgrnjen na javni vpogled davčnim zavezancem pri tuk. davčni upravi Vodnikov trg št. 5 (II. nadst. soba št. 13 v času od dne 7. junija 1937 do vstetega 14. junija 1937. O ugotovljenih davčnih osnovah in odmerjenem davku bodo individualno in posebej obveščeni s plačilnimi nalogi same: 1. davčni zavezanci, katerim se je zgradarina za leto 1937 na novo odmerila zaradi bistvenega zmanjšanja ali bistvenega povečanja najemninekega donosa. 2. novi davčni zavezanci.

— Iz Drevi ob četrt na 7. bo v veliki filharmoniji dvorani poslednja letošnja produkcija šole Glasbene Matice. Na to produkcijo opozarjamo starše ter jih prosimo, da pripeljejo s seboj tudi mladino. Nastopijo gojenci, klavirskega, violinskega in solopeskega oddelka, pri sklepnih točkah pa tudi orkester šole Glasbene Matice. Podroben spored se dobi v knjižarni Glasbene Matice.

— Iz Upravi Narodnega gledališča v Ljubljani! Cenjeno upravo prosimo, da ugodni želi poslušalstvu! Ker smo tuji da nas prihodnjo sezono zapusti. Ga. Gjungec, želimo to sezono poslušati še nekaj oper in operet, ker imo vlogo naša izvirna primadona! Večina opernega poslušalstva.

— Iz Mnogo razvedrila in pravega veselja bodo deležni posetniki mladinske akademije z geslom »Otrok za otroka«, ki jo priredi mestna občina Ljubljanska 9. junija t. l. ob pol 20. uri v franciskanski dvorani. Na programu so najraznovrstnejše točke, petje, rajanje, deklamacije, prireditelj itd. ki jih bodo izvajali učenci ljubljanskih ljudskih šol. Dohodek akademije se bo porabil za mladinske podpore zlasti za počitnice, zato upravičeno upamo, da se bo občinstvo polnostevlno odzvalo temu vabilu. Vstopnice od 20 do 3. Din se dobe v ljudskih šolah in na večer prireditve pri blaginji.

— Iz Proslava spomnja dr. K. Kramarja. Zdravna ruska družba v Ljubljani priredi v sredo, 9. t. m. ob 20. uri v hotelu Tivoli spominski večer na čast velikega češko-slovaškega državnika dr. Karlu Kramarju. Slavnost bo otvoril univ. prof. dr. N. Buhnov z uvodno besedo, nato bo imel univ. prof. dr. E. Spektorjski predavanje o dr. K. Kramarju. Vstop prost.

— Iz Sprejemni izpiti za I. razred III. na državni realni gimnaziji (za Bežigradom) bodo dne 25 in 26. junija. Prosnje za prijavitelje k sprejemnemu izpitu, naslovljene na ravnateljstvo in kolikove s kolikom za 10 Din se bodo sprejemale v ravnateljevi pisarni dne 22, 23. in 24. junija. Prosnje je priložiti krstni list in šolski izkaz. Pri vložitvi prosnje bo vsak učenec izvedel, kateri dan in kje bo delal sprejemni izpit, sprejemal se bodo učenci, ki so rodili: v 1924, 1925, 1926, in 1927. Ravnateljstvo.

— Iz 15 parov čevljev je ukradel. Nekje v mestu je bil včeraj aretiran hvišni čevljarški mojster Rudolf Sterle. Mož je pred dnevi vломil v skladišče trgovca Ivana Mohoriča. Pred skofijo in odnesel 15 parov čevljev vrednih čez 2000 din, ki jih je skušal prodati.

— Iz Tatinski prsti povsod. Pred dnevi je bilo vlomljeno v dijaško kuhinjo družva Atene, odkoder je tat odnesel za 1800 din knjig. Ukradene knjige so vezane v rjavo platno in nosijo na platnicah žig Atene. — Z dvorišča Kolmanova hiše na Mestnem trgu je nekdo ukradel delavcu Ivanu Mavriču zimsko suknjo in klobuk. Mavrič je oškodovan za 440 din. — V gostilni Novi svet pa je neki postopac ukradel trgovskemu potniku Stefanu Oblaku, temonjavo aktovko, v kateri je imel 120 din gotovine.

Iz Trbovelj

— Naše naročnike v Trbovljah I., ki so se prijavili zaradi neredne dostave »Slovenskega Naroda«, niso pa navedli svojih imen, vljudno prosimo, da se s polnim naslovom oglašajo ali nam ali pa našemu trboveljskemu dopisniku g. Fr. Staudergerju, ker bodo le tako mogli ugotoviti vzroke neredne dostave in jih takoj odstraniti.

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Prekinci, izjave beseda Din 1.— davek posebej. Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

POSEST

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 3 Din

VILICA 4 sobe, vrt, njiva, na periferiji Celja, naprodaj. Breznik, Celje, Nova vas 50. 1549

RAZNO

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 3 Din

NEPREKOSLJIV V CENI in kvaliteti vam nudim novosti vseh vrst oblačil. P R E S K E R, Sv. Petra cesta št. 14.

KLISEJE

VELIKI JUGOGRAFIKA 1000 DANA 3

POUK

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 3 Din

STROJEPIŠNI POUK Večerni tečaj za začetnike in izveščance. Vpisovanje dnevno od 6 do 8 ure zvečer. Učna ura 2 Din. Christofor učni zavod, Domobranska cesta 15. 1925

PRODAM

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 3 Din

premog brez prahu, 60KS, SUHA DRVA. I. POGAČNIK Bohoričeva 5 — Telefon 20—30

*SVEZE ČESNJE Ia, trde, črne in rdeče, kg po 4 Din. Košarice 50 kg franko kotlavor, razpošilja G. DRECHSLER, Tuzla. 1558

Dekle v bolnici, fant v mrtvašnici

Na svojo izvoljenko je streljal, potem se je pa v podletjskem zaporu obesil

Ljubljana, 7. junija. V policijskih zaporih na Bleiwe-sovi cesti je davi tragično zaključil svoje življenje mlad zaljubljenec, ki mu je zgolj naključje preprečilo skakano, da bi vzel življenje tudi svoji izvoljenki.

Pred opernim gledališčem so včeraj okrog 13.30 opazovali ljudje mladega moškega ter ženske, ki sta se sedela na klopi. Pici pod kostanji nekaj časa precej razburjeno pomenkovala. Moški je nenkrat segel v žep in potegnil iz njega samokres. V naslednjem trenutku je skočila ženska pokonci, nakar je mladenič pomeril na njo in ustrelil. Ženska je zakrčala, nato pa iskala zavetja pri blizu stoječi skupini moških, dočim je mladenič ves razburjen popravljal samokres, v katerem mu je bil drugi naboj skočil iz prave lege. V naslednjem trenutku pa je priskočil v bližini stoji stražnik Franc Marinčič, mu vzel samokres in fanta aretiral. Dekle, ki je prestrašeno kričalo, se je zgrudilo in so šele tedaj opazili ljudje da je ranjeno. Kroglja jo je pogodila v trebuh. Ljudje so ranjenko prenesli na klop in telefonirali po reševalni avto, ki jo je prepeljal v splošno bolnico. Na policiji so aretirane moškega takoj zaslišali in je brez obotavljanja izpovedal svojo zgodbo.

Ladislav Česen, doma iz Goč pri Vipavi, se je pred dvema letoma seznanil doma s 30letno Rafaelo Kobalovo iz Branice pri Stanjeju. Zaljublja sta se drug v drugega in je nameraval fant, ki pa je bil dve leti mlajši od dekleta, Rafaelo čim prej poročiti. Pred tedni je prišel Česen v Jugoslavijo, kjer je iskal službo, ki pa je ni dobil. Stanoval je v Veleševem pri Cerkljah na Gorenjskem in je pridno dopisoval z Rafaelo, ki se je mudila pri sorodnikih v Pragi. Pred dnevi je prejel od nje pismo, da namerava potovati v Italijo in sicer skozi Ljubljano. Pisala mu je, naj jo počaka včeraj ob 13.30 pred Daj-damom, kjer sta se res tudi našla, nakar sta krenila na Muzejski trg. Tu je jel Česen Rafaeli prigovarjati, da bi se čim prej poročila, ona je pa to odklonila, češ, da si mora popreje postikati službo. Fant je razburjen potegnil samokres in hotel ustreliti najprej njo potem pa še sebe. K sreči pa mu je odpovedal drugi naboj in je krvavo tragedijo pred opero preprečil stražnik Marinčič.

Rafaela Kobalova, ki so jo prepeljali na kirurški oddelk v bolnico, so zvečer zaslišali. Kroglja jo je pogodila v desno stran trebuha in ji je obšla v kolku. Dekle je izpovedalo, da ji je Česen že popreje nekoč grozil in da jo je vabil na stanovanje, vendar ni hotela oditi z njim.

Pri Česnu so našli na policiji njegov potni list, kamor je napisal poslovinne besede iz katerih je jasno razvidno, da je snoval umor in samomor. Fant piše: »Jaz sem bil pravičen, ona pa krivična. Menda ni pustila mirnega življenja. Jaz sem bil zapeljan, a sedaj ne bo nobenega več z njo. Na svidenje na drugem svetu! Zbogom mladost! Česen je bil v zaporu nekaj ur ves razburjen in se je šele ponoči pomiril. Ko pa

je davi stražnik pogledal skozi okno v celico, je opazil, da stoji Česen tik ob steni pod oknom. Ker se ni ganil, je stražnik stopil v celico in zaprežen opazil, da ima Česen okrog vratu črno vrstico. Nesrečen je bil že mrtav. Ponci je Česen razgrnil podlago v suknjiču jo zvil in se obesil na mrežo okna. Obupanevo truplo so po komisijem ogledu prepeljali v mrtvašnico k Sv. Krištofu.

Še ena ljubavna tragedija

Novo mesto, 7. junija. V Uršnih Selih tri ure hoda od Novega mesta, se je sredi odigrala strašna ljubavna tragedija. Neznan mladenič, star okoli 20 let, ki je sedel z 20letno posestnikovo hčerko Marijo Klobučarjevo, je dekletu nenadoma prerezal vrat, da je obležala mrtva. Po strašnem zločinu je pa pobegnil in v bližnjih Sočicah skočil v potok, kjer je utonil.

Vzrok in podrobnosti te tragedije še niso znane. Na kraj zločina so odšli orožniki od Ruperč vrha.

Žrtev planin

Maribor, 7. junija. Skupina mladih turistov je šla v soboto na Urško goro in je hotela preplezati njeno najbolj strmo steno. Med njimi je bil tudi 24letni Josip Pirtovšek, sin pokovskega mojstra v Dravogradu. V njegovi družbi sta bila tudi Fran Salmajer iz Dravograda in Jože Feldin, zasebni uradnik v Somboru ter njegova sestra, Pirtovšek, ki je bil samo v kopalnih hlačkah si je izbral najbolj nevarno partijo v steni, kamor mu drugi niso mogli slediti. Ko je preplezal že v višino kakih 100 do 150 m je nenadoma omahnil in zdrvel v globino. Obležal je z razbito glavo ter s polomljenimi rokami in nogami. Bil je na mestu mrtve. Šele okoli 9. dopoldne je neki turist prinesel v koč na Urški gori prvo vest o tej nesreči.

V koči sta se slučajno mudila znana mariborska planinca Tone Klinar in Fran Melahar, ki sta takoj organizirala reševalno ekspedicijo. Reševanje je bilo v toliko oteženo, ker v koči nimajo prav nikalnih reševalnih priprav. Vendar pa se je ekspediciji posrečilo, da je v kratkem času prila do ponesrečenca. Ker je bilo truplo vse razbito, so ga morali poviti v vrečo. Ponesel so ga skozi gozd do prvega kmetca, ki jim je nato dal na razpolago konje in voz, s katerim so pripeljali truplo v Guštanj od tam pa v Dravograd, kjer bo danes pogreb. Na Urški gori so nesrečo zelo redke in jo je tudi to krat zakrivila prevelika drznost in mladostna preobojnost.

SRECA

— Včeraj sem bil zopet v igralnici.
— In si imel srečo?
— Da, pozabil sem na denar doma.

DAMSKO KONFEKCIJO za poletje posebno ceneje vrste ima največjo izbiro na zalogi

F. I. Goričar, Ljubljana, Sv. Petra c. 29
damske perline cevir obleke od Din 48.— naprej
damske perline sportne bluze od Din 28.— naprej
sportna krila v vseh velikostih od Din 38.— naprej
pisarniške in jutranje halje od Din 65.— naprej
otroške perline obleke od Din 24.— naprej
kakor tudi vse vrste boljše obleke, kostume, plače i. t. d. Izdeluje se tudi po meri! Kroji kot izdelava prvovrstna!

Makulaturni papir

preda
uprava »Slovenskega Naroda«
Ljubljana, Knafljeva ulica št. 5

NARODNA TISKARNA LJUBLJANA

IZVRŠUJE VSE VRSTE TISKOVNE PREPROSTE IN NAJPREPROSTE

Kladivarji Jugoslavije

Nekaj silhuet v večerajnje akademije vojnih dobrovoljcev v Ljubljani

Ljubljana, 7. junija. Nedelja, 6. junija 1937, ob 11, uri dopoldne.

Operno gledališče je dihlo z nekakim nenavadno toplim, svečanim dihom pomena in svetlosti. Ko sem vstopil, se mi je zdelo kakor bi vstopil v veliko katedralo, polno nebesa velikosti. Luce so gorele mirno in tiho, kakor gore vedno, ali zdaj se mi je zdelo, da je bilo tam miru in tiho, prijetno nekak prijetno božajočega in pozdravljajočega. Za hip so utihlele v meni vse vaskularnosti, vedno in povsod me spremljajoče in nadlegujoče.

Lože so bile polne, sedeži zasedeni, razen tam spredaj, kjer v navadnih prilikah sede razni izbrani. Na obrazih sedečih je bila nekak tih samozavest, odločnost kakor bi govorila: Mi smo »Kladivarji Jugoslavije, mi smo njeni kladivarji«. Stojalo je bilo kakor travnik, poln cvetja in krasja, poln življenja in solca.

In ko je zazvonil zvonec, ko se je odgrnil zastor in je na odru med palmami stala miza z veliko knjigo, malo dalje kip glave mladega kralja Petra II, je operni orkester zaigral jugoslovensko himno.

V svečani tišini, kakor v tišini velike katedrale, je spregovoril predsednik organizacije vojnih dobrovoljcev Ljubljane. Pozdravil je navzoče, povedal pomen današnje akademije, orisal kakor na filmu dogodke v dnevih velikega darovanja pred dvajsetimi in več leti, ko so polagali na oltar domovine in za vstajenje Jugoslavije fantje in moške sebe in svoje osebnosti, da vstane narod v prah teptan, zažurn in preziran, v svobodno življenje. Bili so to junaki, bili so div heroji, ki so z lastno krvjo pisali svetu deklaracijo za državo, v kateri morajo biti vsi Jugoslavlani, deklaracija izven črnožoltega okvirja. Ta deklaracija, pisana s krvjo jugoslovenskih div herojev, med katerimi so častno zastopani slovenski možje in fantje, je bila deklaracija resničnosti, pisana na bojiščih, v tresku mitraljez in hrumenju bomb, v grmenju topov, — ne papirnat, čitana iz mehkih foteljev ampak kakor blisk in grom, dreveča preko Kajmakčalana po vsem svetu. Kladiva kladivarjev Jugoslavije so grmela, da je prislutil ves svet. In pod njih nakovom je nastala svobodna hiša Srbov, Hrvatov in Slovencev, svobodna država Jugoslavija.

Govoril je govornik. Besede so bile kakor ustvarjajoče, polne toplote, jeklene, samozavestne. Srca poslušalcev so se odpirala, željno sprejemala kakor poljube in oči so blestele kakor v ponosu in zavesti da so Jugoslavlani.

Ploskanje je bil odziv in pozdrav govorniku.

Jenkovno overture »Kosovo« je zaigral operni orkester pod taktirko opernega kapelmajstra, tudi kladivarja Jugoslavije, Antona Neffata. Skladba, reproducirana z instrumenti, krasno zvenela, je pričarala veliko Kosovo, tragedijo njegovo, vstajenje njegovo. Instrumenti so žvižali, akordi zveneli, taktirka dirigentova je čarala lepoto in veličino izvajane skladbe.

In zela je godba in dirigent navdušeno priganje.

Operni pevec Robert Primožič je zapel. Operni orkester ga je spremljal. Schumannova pesem »Dva grenadirja« je bila kakor nalašč za današnjo akademijo. In baritonist Primožič je pel. Glas njegov, lep in topel, preteč in oznanjajoč, je živel v pesmi močno. Srca poslušalcev so se zdajci stiskala v bolečinah, v bojazni nepoznani, zdaj se širila v zanosu, zdaj bila sama kakor slavospev zmagovalca in moči. Žel je za svoj znamenit sprev dolgotrajne aplavze.

Vitava. Smetanova simfonična pesnitev iz cikla »Moja domovina«, ki jo je zaigral operni orkester pod taktirko vojnega dobrovoljca, kladivarja Jugoslavije Antona Neffata, je pričaral vso lepoto Vitave, reke močnejše in v lepem tem selestu cpeval njeno sanjavo njeno lepoto, v forte krilku pokazal njeno jezo nad rušilci domovine. Dih je zastajal poslušalec. Res, vse priznanje in čast dirigentu in orkestru za ta trenutek lepote in veličja.

Odmor. Tihi odmor. Pod vtisom izvajanih točk sporeda je bilo vsem kakor po veliki molitvi v veliki katedrali. Zazvenel je zvonec. Zastor se je zopet razgrnil. Na oder je stopila članica Drame, Marija Vera. Z nje lastno umetnostjo obuditi v življenje pisane besede in misel pesmi, je recitirala Golijev »Gorjio zvezde...« in »Crnogorska soneta«. Grobna tišina je bila v dvorani ko je zvela pesem.

Burno ploskanje. Prejela je šopek rdečih roz.

Tako je bilo. Dramski prizor s sokolske fronte. Igrali so ga člani Drame: Cesar, Gregorin, Jan in Potokar. Markanten je bil ta prizor, slika resničnosti tistih dni velikega darovanja. Pretresljivi, močni momenti so se mešali s šegavostjo slovensko, da so srca v prsih poslušalcev zdaj udarjala napeto, zdaj se umirila, zdaj se smejala. Tako, kakor je resnično življenje, ki je določeno na žgani oltar.

Burno s ploskanjem pozdravljen, je bil prizor odigran. Vse priznanje pisatelju tega prizora, režiserju šestu in igralcem ter prirediteljem akademije za tak umetniško lep in pomemben spored.

Knjiga »Kladivarji Jugoslavije« se izroči javnosti.

Oder se je razgrnil. Na njem so stali dobrovoljci. Sredi med njimi predsednik zveze vojnih dobrovoljcev, ki se je pripeljal iz Beograda, slopi kapetan Lujko. Pred njimi je na mizi ležala lepa, debela, pomembna knjiga.

Mogočno ploskanje je pozdravljalo dobrovoljce in ni hotelo prenehati. Nato je spregovoril vojni dobrovoljec dr. Turk.

Kdo bi pisal njegove besede? ... Preveč tople, preveč bodre, preveč grenke, preveč polne ljubezni so bile. Samo slišati jih moreš, pisati nikar. Povedal je, zakaj so vojni dobrovoljci izdali knjigo »Kladivarji

Jugoslavije. Spomin na tiste dni darovanja, na dni velike Getemane in Golgote je v nji. Spomin Velike noči, ko se je strala zemlja in so se odpirali grobovi, ko se je odvalil kamen, in je vstala Jugoslavija, je v nji. Zapisano je, da se ne pozabi, ker so časi takdi, da se žrtve in žrtvovanih ne ceni in se jih pozablja, da bodo ti spomini v spomin in pobudo prihajajoči generaciji. V knjigi je dnevnik vojnega dobrovoljca, padlega na bojišču darovanja, Gnesda. In njegova mati, ki je stala na odru med vojnimi dobrovoljci, vsa ubožna, vendar s ponosom v solznih očeh je kot prva sprejela knjigo, v kateri je tudi dnevnik njegove sime, da jo poda javnosti. In bila je pozdravljena od vseh in vsi so ji klicali: »Mati naša, mati vseh naših vojnih dobrovoljcev.«

Sobze so bile v očeh gledalcev in v srcu nas je nekaj stisnilo. Tam na bojišču, iz prihajajoče generacije pa je zadonela pesem kakor veličasten akord, razlila se po vsem gledališču in uhajala ven, na ulico, v svet:

Hej Slovani...
Bratje, mi stojimo trdno
kakor zid grada,
črna zemlja naj pogreša
tega klor odpada.
In vse gledališče je bilo...

Spregovoril je še pozdravni slopi kapetan, predsednik zveze dobrovoljcev, Lujko.

Ko smo odhajali, je stajalo solnce in vse ulice so bile razsvetljene. Tudi v naših srcih je stajalo solnce.

Idi, knjiga, zgodba vojnih dobrovoljcev, kladivarjev Jugoslavije in javnost naj te čita, da bo sijalo solnce vsem.

—nk

Ali ste vse to videli?

Kratek izprehod po velesejmu, kjer je vsega v izobilju

Ljubljana, 7. junija. Morda vas zanima, kako smo zadovoljni s sedanjo našo svetovno razstavo. Naj vas ne moti že v začetku beseda »svetovna« kajti pomisliti je treba, da naš velesejem vendar ne zastaja toliko za svetovno razstavo, kakor bi moral. Čitali smo uradno statistiko, da je svetovno razstavo obiskalo v prvem tednu okrog 100.000 obiskovalcev, torej v istem času skoraj prav toliko kakor naš velesejem. Pri tem je treba upoštevati, da naša razstava ne zavzema 100 ha in da niti velika (ali Velika) Ljubljana ne šteje 6 milijonov prebivalcev kakor Pariz s predmestji. To pomeni, da smo posekali, odnosno da ga še bomo, Pariz in njegovo razstavo. Kdo bi potemtakem ne bil zadovoljen? Posebno zadovoljen pa mora biti reporter, ki se mu ob tej priliki nudi zopet toliko izredne paze — v sezoni, ko ne morejo več skuhati niti v Španiji nobene senzacije.

PONASAMO SE Z DOMAČIMI IN INOZEMSKIMI RAZSTAVLJALCI

Nedvomno vam je potreben vodič po velesejmu, kajti — priznati je treba — naš velesejem zastaja za svetovno razstavo — da nima posebnih vodnikov, ki bi vodili obiskovalce po tem Babilonu in ki bi znali še kakšen neslovenski jezik. Spodobi se in stara navada je, da stopimo najprej v paviljon E med mizarje. Blagor mu, kdor je večeraj sploh prišel v paviljon; večeraj so ljudje delali samo gnečo na velesejmu in kdor se je prenil skozi vse paviljone, mu letos ne bo treba iti v toplice. Lahko rečemo, da ta gneča spada tudi med znake nastopajoče gospodarske konjunkturo. Zdaj govorijo o konjunkturi največji gospodarski strokovnjaki, si lahko privoščijo nekaj besed o nji tudi laiki. V paviljonu E in sploh na vsej razstavi pohištva vlada letos v resnici gospodarska konjunktura že zunanji. Ali ste opazili, da mehkega pohištva sploh ni? Ali ste videli, da so se začele uveljavljati pri pohištvi zopet valovite črte? Morda se nam bliža celo nova zlata doba rokokoja. Edino to nam ne more biti všeč, da so v tem paviljonu napredaj preproge na obroke. Kdo pa se dandanes kupuje preproge na obroke? Sicer pa lahko rečemo o tem paviljonu, da nam je najbolj všeč: v njem so namreč sami domači razstavljalci — izjem ni treba šteti —, ki se z njimi ponasamo. Pri tem je pa treba naglasiti, da se ponasamo z razstavljalci v drugih paviljoni, ne glede na to, ali so naši ali ne. Kajti sicer bi velesejem ne imel mednarodnega značaja.

IZUMI ZGODOVINSKEGA POMENA

Velesejem je potreben že zaradi tega, da se ljudje seznanijo z izumi. Ne mislimo le na izume pod marami. Bolj imenitni izumi so samo v paviljoni. Največ jih je v paviljonu F in H. Od kemikalij — najbolj so na glasno opevane kurje očesa — pa do električnih ur, ki jih poganjajo žepne baterije je dolga vrsta tehničnih čudežev.

ki vam najbolj čudovito izprazni žep. Med izumi so pa tudi vzorčne razstave, kjer vam ni treba ničesar kupiti. Posebno prijetna je razstava, vsaj za kadilce, »Božje pravice« namreč tobaka. To razstavo si morate ogledati, kajti kdo ve, kdaj se vam bo zopet nudila prilika videti lep tobak. V resnici pa obiskovalci ne zamude na velesejmu nobene prilike. Sicer ne kupujejo na debelo avtomobilov, ki jih je razstavljenih toliko, kakor da imamo že vse ceste asfaltirane, pač pa le redki prezejo točilnice, kjer točijo predvsem žgane kapljice dobrih pa tudi škodolice juhe — a ne prežgane, in kavo vseh mešanice, odnosno cikori. Ne vprašajte me torej, kaj je letos najbolj značilno na velesejmu; velesejem se v resnici razvija v več smerih — a težko je reči, kaj bo nekoč prevladovalo — avtomobili, izumi ali točilnice.

VSI ROGOVI, SAMO —

Lovce nisem, pač pa živim divjega prašiča. Če je pod njim — živim ali nagačenim — napis. Kar se pa tiče rogovja na lovski razstavi, lahko samo izrazim svoje najgloblje občudovanje. Primera: ko listja in travice menda ne bila primerna, kajti gre za trojeje. Koliko jih je razstavljenih, nam statistika ne pove. Menda je zastopana vsa rogata divjačina. Samo po sebi se razume, da razstavljalci niso mogli povsem ustreči našim kritičnim meščanom. Tako je nekdo večeraj godrnjal: Razstavljeni so vsi rogovji, samo tistih ni, ki jih je moja žena postavila — naprej pa nismo slišali.

Ker se ob tej priliki samo sprehajamo po velesejmu, ne utegnemo posebej hvaliti posameznih razstav, zato bomo priznali tudi gospodinski razstavi. Može so godrnjali tudi na tej razstavi, češ: pridite si ogledat k meni domov, moja gospodinska razstava.

ATRAKCIJE NEKOLIKO PREVEČ

Obiskovalci pa godrnjajo le nazadnje, ko se jim že mudi v Lattermanov dvorec, kjer je letos celo nekoliko preveč atrakcij. Pri tem ne mislimo na morske deklice, pač pa je treba omeniti neko misl, ki je menda 115 let stara, odnosno toliko bi naj bila stara kača, ki si jo ovija okrog života. Krestnata lista nisem videl. Kakšne občutke pa ima človek, če se vozi na vrtiljaki in raznih »dromih in -ganih, sami dobro veste, saj spadate med »p. n. vožence«, kakor pravi napis na toboganu: P. n. vožence se bo na željo vodilo. — Slovensci se torej krasno razvijajo tudi na velesejmu. Sicer se pa na velesejmu razvija vse. N. pr. veselilni prostor se je tako razvil, da so se večeraj »p. n. sedence«, to se pravi gostilniški gostje, bojevali za stole. Kri ni tekla, pač pa cvikč. Kar se pa tiče godb na veselilnem prostoru, pričakujmo recenzijo glasbenega poročevalca. No, kar se tiče dežja, ga pa tudi še lahko pričakate. S snočnjo rosico nisimo zadovoljni in človek ne more več verjeti niti stoletnemu koledarju in revmatizmu.

Vodopjanov o svojem poletu

Kako sta pogumna in žilava mehanika preprečila nevarnost, da bi en motor odpovedal

Zdaj, ko je krenilo življenje v taborišču Severni tečaj v normalen tir, začenjajo udeleženci Šmidtove ekspedicije podrobneje pripovedovati o svojem drznem naskoku na severni tečaj. Radiotelegrafisti pošiljajo ta poročila potom oddajne postaje preko radijskega vozla na Dicksonovem otoku. Eden izmed prvih se je oglasil glavni pilot Vodopjanov.

Sedeč na Rudolfovem otoku — pripoveduje Vodopjanov. — smo nestrno pričakovali, kdaj napoči ugodno vreme. Končno je prišel več ali manj prikladen dan. Letalo SSSR-N-170 se je dvignilo. Leteli smo proti severu. Polet je bil težak. Za to, da smo prileteli na cilj, se moramo zahvaliti mojim tovarišem, enostnosti in žilavosti naše kolektive. Veliko zaslug moramo priznati mehanikom, ki so pokazali globoko poštrevnost in iznajdljivost. Praprsko letalo SSSR-N-170 je letelo že dobro uro, motorji so delovali sijajno, njihovo brnenje se je prelivalo v en sam mogočen ropot. V začetku smo leteli nad oblaki, potem so se pa oblaki pojavili tudi nad nami in letalo je letelo med dvema plastimi oblakov.

Vsake četrte ure so zlezli mehaniki v krila in pregledali motorje. Kar je Basejin opazil, da se od krila pri motorju kadi para. Misleč, da prihaja para iz drenažne ceve, jo je zakril z roko. Para se je še vedno kadila iz krila. Morozov je opazil, da prihaja para iz krila spodaj in pritisnil je na dotični krmilni roko. Roka je postala vlažna. Ni bilo dvoma, odtekala je nezmrznjena zmes, nadomestujoča vodo. Vodeč letalo sem takoj opazil, da mehaniki naglo begajo po njem. Mimo mene je prišel Šmidt. Nanj se je obrnil Basejin.

— Dovolite, da vam povem: čez eno uro ali pa morda še prej bo en motor odpovedal. Leteti bomo morali s tremi.

— Ali se to ne da popraviti? — je vprašal Šmidt.

— Morali bi se spustiti na tla. — je odgovoril mehanik.

Šmidt je pogledal skozi okno in dejal zamisljeno:

— Kje naj se spustimo? Vse je zastrto z oblaki. Leteli bomo, dokler bo mogoče in poskusili bomo čim bolj približati se tečaju.

Ko mi je povedal, kaj se je zgodilo, sem se razburil. Kaj storiti? Vrniti se — je nemogoče. Toda kako spustiti se na tla s tako obtežljivo, ko ne vidiš kje bi se spustil. Ozrl sem se na motorje in poslušal njihovo brnenje. Delovali so enakomerno, dobro.

Nadaljevali bomo polet, — sem dejal in pokazal na oblake. — Tega jezju utegnemo bit, kmalu konec. Potem si bomo pa lahko izbrali ravno polje in se spustili na tla. Spričuvam. Babuškinu in Papaninu ničesar ne povejte: naj bodo brez skrbi. Šmidt, ki je poslušal ta pogovor, je razumel moj sklep in se nasmehnil. Sprejel sem njegov nasmehek kot pritrdilo. Med našim pogovorom sta Morozov in Petenjin odrezala prevleko krila in opazila luknjico v delu radiatorja. Poskušajmo zamašiti luknjico sta omotala cevko dovoda z izolirnim blagom, toda zmes je še vedno odtekala. Tedaj sta jela mehanika polagati na rano motorju kunjo. Vsevala je zmes. Potem sta kunjo ožemala v vedro in vlivala iz vedra zmes v posodo motorja. Tako se je posrečilo omejiti izgubo zmesi na najmanjšo mero. Vse to sta delala z mokrimi rokama na mrazu 23 stopinj in v silnem vetru. Ozeble roke sta si odrli do krvi, to-

ko, vas prosim, da se ne smatrate prisiljenega ostati tu. Mislim, da sem vam že povedala, da sem rada sama.

Odgovor je bil tako jasen, namigavanje tako drzno, da je Robert nehoti premeril »otroka« od nog do glave. Prenesla je njegov pogled z lokavostjo v kotičkih ust, kakor ženska, ki ve, kaj govori in ki tega ne zamolči. Roberta je spravilo to v silno zadrego.

— Vidim, — je dejal, — da je ruska vzgoja povsem svobodnomyselna.

— Tem bolj, — je odgovorila, — ker sem bila vzgojena v plemiškem zavodu v Petrogradu, kjer so učitelji Francozi.

Ze tretjič, odkar se je bil zapletel z njo v besedni dvoboj, je doživel Robert poraz. Ugajalo mu je, da je delke, dasi ne lepo, tako duhovito. S tem mu ni sicer postala simpatična, vendar je pa nehal biti brezpomemben. — Francozina vam gre kakor Parizanki in vendar ste Rusinja, — je dejal že z manjšo antipatijo. — Oprostite, moja mati je bila Čerkeska. — V kolikor se spominjam, je Čerkeska mala pokrajina velike Rusije. — Nekako tako, kakor je Alžaiška pokrajina Nemčije. To pot je Robert začutil napadalnost udarca. — Oprostite, — je dejal, — razen svoje domovine sem dokaj slabo podkovana v zgodovini. Mislim pa, da so bili Čerkesi irendentisti.

Razpoke v ledu

Po zadnjih poročilih prof. Šmidtja so se pojavile v ledeni gori, kjer se je utaborila njegova ekspedicija, razpoke v ledu. Ledena gora meri v premeru okrog 2 km. Tako so nastali ozki vodni pasovi, kar je ekspediciji dobrodošlo za hidrološka raziskavanja. Ledena gora sama pa sploh zaenkrat še ni ogrožena. Njeno premikanje proti Grönlandu ni več tako hitro, kakor je bilo v začetku. 4. junija je bila ledena gora na 88 stopinji 57 minut severne širine in na 30. stopinji zapadne dolžine. Nad severnim tečajem je še vedno oblačno in megleno.

Končno se je tudi letalcu Mazurku posrečilo prileteti na ledeno goro k tovarišem. Posadka njegovega letala je zdrava in letalo je nepoškodovano.

Mali Edison

V severnoamerikem mestu Granite Falls živi 13letni deček Franklin Lee, znan daleč naokrog kot »mali Edison«. To ime si je zaslužil, saj se spozna na stroje in elektriko mnogo boljše, kakor mnogi inženjerji. Njegov laboratorij je velika garaža, kjer je sam napeljal razveševanje z velikimi električnimi žarnicami in reflektorji. V enem kotu stoji elektronagnet, ki lahko dvigne 100 funtov. Tudi to je delo njegovih rok. Deček laboratorij je poln motorjev in transformatorjev, izdelanih iz različne navlake, ki jo je našel mali Franklin na smetišču. Za šolo pa ne kaže deček posebnega zanimanja in tudi nadarjenosti ne. Toda že ko mu je bilo 10 let, je napravil prvi električni motor in sicer iz delov stare ure, korov starega železa in žice. In motor je deloval. Njegovi sorodniki in prijatelji poznajo njegovo izredno nadarjenost za tehniko in zato mu ne nosijo igračk, temveč razno orodje in tehnične pripomočke. Ena stena garaže je polna polje, na katerih so lopo razvešeni vsi dosedajni dečkovi izdelki. Glavna atrakcija njegovega laboratorija je pa reflektor, ki se vidi njegova luč 16 km daleč naokrog.

Zastavice iz bankovcev

Na Sumatru žive ljudje zelo zadovoljno, v blagostanju, o kakršnem se nam niti ne sanja. Drugod po svetu ljudje tarnajo o vedno huji gospodarski stiski, na Sumatru je pa vsega v izobilju. Cena gume je na vseh svetovnih trgih močno poskočila in to je prineslo prebivalcem Sumatre nepričakovano blagostanje. Denar jim kar dežuje v naročje. Kjer je pa dovolj denarja, je dovolj tudi vsega drugega.

Zanimivo je, kaj vse si znajo privoščiti prebivalci Sumatre za denar. Nekateri so si napravili iz bankovcev zastavice in okrasili z njimi kolese, motocikle in avtomobile. Čim več zastavic ima kdo, tem večja je njegova slava in tem bolj se postavlja, da je bogat. Po Sumatru vozijo avtomobili in kolese, na katerih je vse polno zastavic iz bankovcev. Če se nekaj zastavic izgubi, se lastnik za to ne zmeni. V nekaterih hišah pa izdelujejo iz bankovcev krožnike. Prej so jim služili za ta namen olupki banan zdaj si pa pomagajo z bankovci. Nekemu bogatašu so se zahotele celo kopanje v pivu. Mož pravi, da je to poseben užitek in da se po kopanju v pivu mnogo boljše, nego v kopanju v vodi.

Andre Armandy:

Princesa Symianova

Roman

Robert je poznal svojega očeta in tako zastavljeno vprašanje mu je bilo povsem jasno. Njegova prietnost ni imela drugega namena, nego rešiti mater skrb za hčerko in omogočiti ji, da bi se mogla vse posvetiti grofu. Zelo slabe volje zaradi osebnosti, ki so se bile tako nepričakovano vrinile med njegov sestanek, je Robert poslal šopek z bankovcem, potem je pa potrpežljivo pričakoval dami.

Mati in hči sta prispeli z običajno zamudo. Prva v zarji pričenjajoče se jeseni življenja, druga v neizprosnih negotovosti brnsteče pomladi. Grof je opravi predstavljanje z običajno uglejenostjo, potem je pa prepustil svojega sina in grofičino hčerko njuni lastni duhovitosti, grofici je pa odvedel v galerijo slik, ki je imela med drugim to prednost, da so jo ločile od salona težke zavese.

Ko je ostal Robert z mlado Stašo sam, si jo je temeljito ogledal in jo proglasil v duhu za zelo grobo. In res, ne da bi bila baš groba, lepa še daleč ni bila. S težavami njene nedoločene starosti so

se družili nedostatkli tudi v njenem obličju, tenak, kratkekrat vrat, majhen nos in komična brada, so jo delale podobno mokri kuri. Imela je pa izredno velike, prekrasne modre oči in težke, črno modre kite.

Ta nemilost prirode pa še daleč ni mogla omehčati Robertove antipatije. S težko prikrivanim trdom je poslušal preganati mučno tišino s suhoparnimi besedami, našel je pa samo vrsto banalnosti, na katere je dobil takonične odgovore, ki so pokopavali predmet pogovora brez vsake skrbi za novega.

Iz antipatije bi jo bil obsodil kot brezpomembno, da ni uprla vanj svojih velikih modrih oči in mu rekla z mirno ironjo:

— Nikar si ne prizadevajte skriti to, gospod! Vi se dolgočasite, če govorite, kaj znam pa zelo lepo molčati. Bodite tako prijazni in dajte mi ti stole revijo. Zelo rada gledam slike.

Prišel je komornik povedat, da je obed pripravljen in to je rešilo Roberta iz mučne zadrege.

Obed, za grofa in grofico razkošen, je bil mla, dima zelo neprijeten. Še bolj razdražen, nego ozlo, voljen, je Robert mračno zrl na svoj krožnik. Mla, da Staša je jedla tiho, izpod čela se je pa tu in tam porogljivo ozrla na svojega kavalirja. Robert je opazil njene skrite poglede, spravilo so ga še bolj v slabo voljo in iskral je nove povode, da bi opravičil svojo zakrknjenost.

Krasotica je imela suh vrat, da so se ji videla vsa vretenca. Robertu se je zdelo, da bi jih lahko

prešel kakor dneve v koledarju. Trideset, enaintrideset, trideset, enaintrideset. Ta misel mu je prinesla zadoščanje, nikakor ga pa ni mogla spraviti v dobro voljo.

Po obedu je odvedel grof grofico v diskreten kotiček salona, kjer je tiho nadaljeval zaupen pogovor z njo. Po kavji je grof naročil, naj zaprežejo, potem je pa vstal, rekoč:

— Robert, srečna usoda mi je pomagala pregovoriti grofico, da ostane še nekaj časa v Parizu. Kaj ne, draga prijateljica? Iz tega sledi, da moram poskrbeti za njeno udobno stanovanje. To sferb rad prevzamem. Računam pa nate, da boš ta čas poskrbel, da se bo tvoja mlada prijateljica čim bolj zabavala.

Robert bi bil pa najraje prisodil »svoji mladi prijateljici« nekaj zasnajca za njen porogljiv nasmehek. Vendar je pa poljubil grofici roko in z nevoljo se je oprjel nje, izvirajoče iz dolžnosti dobrega sina.

Ves njegov odpor in vsa zagrenjenost se je pokazala že v početku pogovora.

Gospodična, — je dejal, — moja naloga je zabavati vas. Obžalujem, da nimam pri rokah igrač ali punčk, toda preostaja nama igra z žogo.

Gospod, — mu je odgovorila v svoji neizpremenjeni hladnokrvnosti, — razumem, da vas vleče srce k drugim igram. Lahko mi verjamete, da od vsega srca obžalujem, da te igre ne odgovarjajo niti moji starosti, niti mojemu značaju. Ker sem pa prepričana, da pri drugih temu ni ta-